

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จัดทำโดย

นางสาวณัฏฐา สีดาอุบล

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ตัวชี้วัดที่ ๖ ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของพื้นที่ตำบลลำตะเคียน อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรได้ ร่วมกับหน่วยงานราชการในระดับอำเภอเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ภายในอำเภอด่านช้าง เช่น ข้อมูลด้านกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมรวม ทั้งทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของชุมชนในอำเภอด่านช้าง โดยผ่านกระบวนการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจนเกิดแผนงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งได้บรรจุไว้ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง คงเป็นประโยชน์ กับหลายหน่วยงาน เช่น หน่วยงานของรัฐและองค์กรต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน ทั้งนี้หากหน่วยงานดังกล่าว มีบทบาทที่จะสนับสนุนอย่างแท้จริงกับแผนพัฒนาการเกษตรด้วยแล้ว ผลสัมฤทธิ์จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรเป้าหมาย ของชุมชนอย่างแท้จริง

สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
มิถุนายน ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๓
๓ สภาพภูมิอากาศ	๕
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๕
๓.๒ ฤดูกาล	๕
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๕
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๗
๔ เส้นทางคมนาคม	๘
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๘
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างอำเภอ	๘
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๘
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๘
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๘
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๑
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๑๑
๖.๔ การศึกษา	๑๒
๖.๕ สาธารณสุข	๑๒
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๓
๖.๗ สาธารณูปโภค	๑๓
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๓
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๔
๙ องค์กรและสถาบันต่างๆ	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบล	๑๖
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๖
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๖
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๙
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๑
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๖๑
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๑
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๔
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๕
ภาคผนวก	
โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว	
โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย GAP	
โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการบริหารการตลาดของวิสาหกิจชุมชน	
โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ตารางที่ ๑.๑ เขตการปกครองของแต่ละหมู่บ้าน	๒
ตารางที่ ๑.๒ สรุปเขตการปกครอง	๒
ตารางที่ ๑.๓ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน	๖
ตารางที่ ๑.๔ ข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย	๗
ตารางที่ ๑.๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ	๙
ตารางที่ ๑.๖ ข้อมูลด้านปศุสัตว์	๙
ตารางที่ ๑.๗ ข้อมูลด้านประมง	๑๐
ตารางที่ ๑.๘ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
ตารางที่ ๑.๙ ตารางแสดงจำนวนประชากร	๑๒
ตารางที่ ๑.๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๓
ตารางที่ ๑.๑๑ ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๔
ตารางที่ ๑.๑๒ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๕
ตารางที่ ๑.๑๓ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๕
ตารางที่ ๑.๑๔ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์	๑๕
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร	๑๖
ตารางที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๖
ตารางที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๗
ตารางที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๗
ตารางที่ ๒.๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๘
ตารางที่ ๒.๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๙
ตารางที่ ๒.๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๙
ตารางที่ ๒.๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๒๐
ตารางที่ ๒.๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๐
ตารางที่ ๒.๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว	๒๑
ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่กุ้ง	๒๒
ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๒
ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงทรัพยากรดิน	๒๓
ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๗
ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๒๘
ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๙
ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๓๑
ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๓๖
ตารางที่ ๒.๑๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว	๓๗
ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๙
ตารางที่ ๒.๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๑

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๒
ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า	๔๓
ตารางที่ ๒.๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วยน้ำว้า	๔๘
ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง	๔๙
ตารางที่ ๒.๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง	๕๐
ตารางที่ ๒.๒๖ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง	๕๒
ตารางที่ ๒.๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า	๕๓
ตารางที่ ๒.๒๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะม่วง	๕๘
ตารางที่ ๒.๒๙ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
ตารางที่ ๒.๓๐ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๕๙
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตร	๖๑
ตารางที่ ๓.๑ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๕

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ภาพที่ ๑.๑ แสดงอาณาเขตติดต่อ	๑
ภาพที่ ๑.๒ แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่	๔
ภาพที่ ๑.๓ แสดงพื้นที่ดินมีปัญหา	๕
ภาพที่ ๑.๔ แสดงปริมาณน้ำฝน	๖
ภาพที่ ๑.๕ แสดงเส้นทางคมนาคม	๘
ภาพที่ ๑.๖ แสดงแหล่งน้ำชลประทาน	๘
ภาพที่ ๑.๗ แสดงสินเชื่อและการระหนี้	๑๑
ภาพที่ ๑.๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร	๑๖
ภาพที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรจำแนกตามอายุ	๑๖
ภาพที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๗
ภาพที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๘
ภาพที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๘
ภาพที่ ๒.๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (แผนภูมิ)	๒๓
ภาพที่ ๒.๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๒๔
ภาพที่ ๒.๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน (แผนภูมิ)	๒๕
ภาพที่ ๒.๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน	๒๕
ภาพที่ ๒.๙ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แผนภูมิ)	๒๖
ภาพที่ ๒.๑๐ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน	๒๖
ภาพที่ ๒.๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว (แผนภูมิ)	๒๗
ภาพที่ ๒.๑๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๘
ภาพที่ ๒.๑๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๙
ภาพที่ ๒.๑๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๐
ภาพที่ ๒.๑๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๐
ภาพที่ ๒.๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๓๑
ภาพที่ ๒.๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว	๓๕
ภาพที่ ๒.๑๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว	๓๖
ภาพที่ ๒.๑๙ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว	๓๗
ภาพที่ ๒.๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า (แผนภูมิ)	๓๙
ภาพที่ ๒.๒๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๙
ภาพที่ ๒.๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (แผนภูมิ)	๔๐
ภาพที่ ๒.๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๑
ภาพที่ ๒.๒๔ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๒
ภาพที่ ๒.๒๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๖

ภาพที่ ๒.๒๖ แสดงแผนที่จุดรับซื้อผลผลิต (กล้วยน้ำว้า)	๔๗
ภาพที่ ๒.๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง (แผนภูมิ)	๔๘
ภาพที่ ๒.๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง	๔๙
ภาพที่ ๒.๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง (แผนภูมิ)	๕๐
ภาพที่ ๒.๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง	๕๐
ภาพที่ ๒.๓๑ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง	๕๑
ภาพที่ ๒.๓๒ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกมะม่วง	๕๕
ภาพที่ ๒.๓๓ แสดงแผนที่จุดรับซื้อผลผลิต (มะม่วง)	๕๖

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลลำตะเคียน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แหล่งน้ำจากลำคลองลำตะเคียนและน้ำจากประตูชลประทานของตำบลลาดชิด อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ทั้งหมด ๙,๙๕๗.๕๗ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร ๕,๘๖๒ ไร่

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลลำตะเคียน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลจักราช
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลปลายกรด อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลลาดชิด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลดอนลาน

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลลำตะเคียน แบ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง จำนวน ๕ หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ ๑ บ้านหมอนทอง
- หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสะโด
- หมู่ที่ ๓ บ้านลำแม่เหล็ก
- หมู่ที่ ๔ บ้านหนองหมู
- หมู่ที่ ๕ บ้านตัดตรง

ตารางที่ ๑.๑ ตารางแสดงเขตการปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปกครอง (ไร่)
หมู่ที่ ๑	หมู่บ้านหมอนทอง	๒,๓๑๗.๒๕
หมู่ที่ ๒	หมู่บ้านหนองสะโด	๑,๙๑๑.๕๐
หมู่ที่ ๓	หมู่บ้านลำแม่เหล็ก	๒,๔๐๓.๐๐
หมู่ที่ ๔	หมู่บ้านหนองหมู	๑,๘๐๘.๘๒
หมู่ที่ ๕	หมู่บ้านตัดตรง	๑,๕๑๗.๐๐

ที่มา : ข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หมู่ที่ ๑	หมู่บ้านหมอนทอง	๒,๓๑๗.๒๕	อบต.ดอนลาน	๑๑๐
หมู่ที่ ๒	หมู่บ้านหนองสะโด	๑,๙๑๑.๕๐	อบต.ดอนลาน	๑๐๕
หมู่ที่ ๓	หมู่บ้านลำแม่เหล็ก	๒,๔๐๓.๐๐	อบต.ดอนลาน	๑๑๖
หมู่ที่ ๔	หมู่บ้านหนองหมู	๑,๘๐๘.๘๒	อบต.ดอนลาน	๗๘
หมู่ที่ ๕	หมู่บ้านตัดตรง	๑,๕๑๗.๐๐	อบต.ดอนลาน	๔๐
รวม		๙,๙๕๗.๕๗		๔๔๙

ที่มา : ข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, พ.ศ.๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลลำตะเคียน มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ตลอดทั้งตำบล มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีพื้นที่ป่าไม้

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลลำตะเคียน ไม่มีพื้นที่ความลาดชัน

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลลำตะเคียน มี ๑ กลุ่ม คือ

กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ จำนวนพื้นที่ ๖,๙๗๒.๐๐ ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัด ลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน คือ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินจำพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ภายในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร มีปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

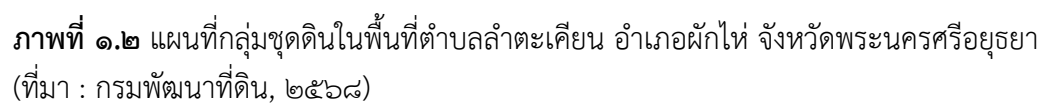
การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ย และปูนในอัตราที่เหมาะสม และควรมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจึงจะได้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้ง แข็ง และแตกกระแห ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ใช้ ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำหว่านวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุยมะพร้าวปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๖ กิโลกรัมต่อหลุมในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการด่างเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้มีดินกรดเพิ่มขึ้น

ปัญหาของดิน

พื้นที่ดินตำบลลำตะเคียน พบปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ หมู่ที่ ๑-๕ จำนวน ๖,๙๓๒.๐๐ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่การเกษตร แต่มีความเหมาะสมปานกลางในการทำนาข้าว

ภาพที่ ๑.๓ พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), พ.ศ. ๒๕๖๘

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้น หรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิเปน มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๙ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดในช่วงกลางเดือนเมษายน หลังจากนั้น จะได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เข้าสู่ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ พื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ได้รับปริมาณฝนอย่างเพียงพอ แต่ระยะเวลาของฤดูฝนและปริมาณฝนมีความแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

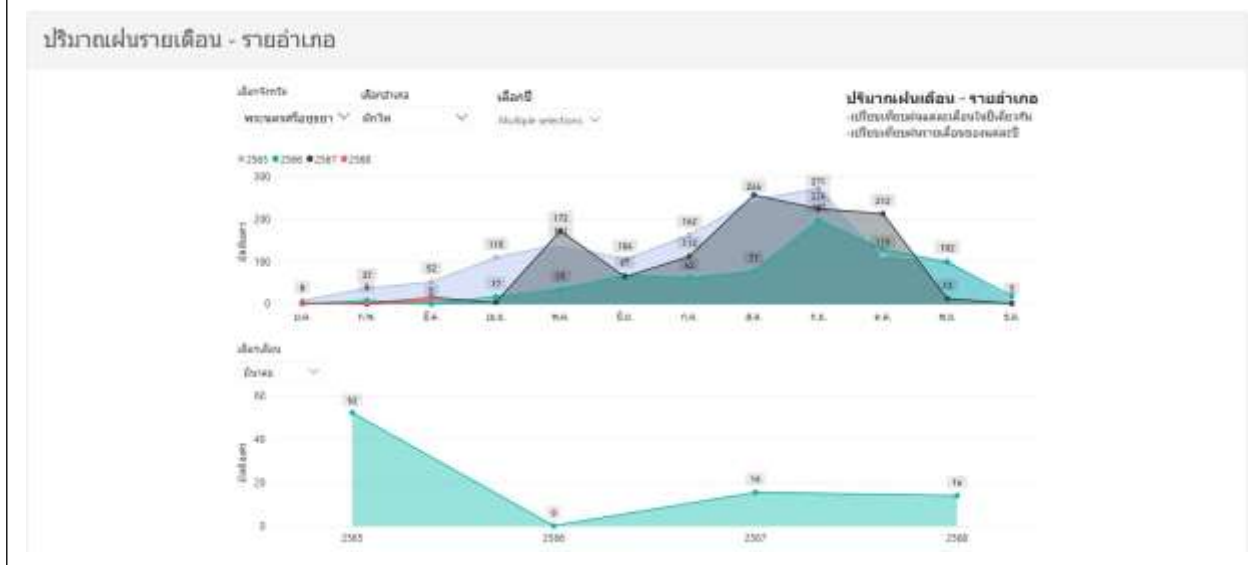
๓.๒ ฤดูกาล

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ของทุกปี
- ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม จนถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ของทุกปี
- ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม จนถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗ โดยปี ๒๕๖๕ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๑๒.๗๑ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณ ๔.๙ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๗๑ มิลลิเมตร ปี ๒๕๖๖ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๕๙.๒๖ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมีนาคม โดยมีปริมาณ ๐.๒ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๑๙๗ มิลลิเมตร และ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๘๙.๖๖ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณ ๐.๔๔ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๒๔ มิลลิเมตร (ภาพที่ ๑.๔)

กราฟแสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗

ภาพที่ ๑.๔ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V๒/mRainAmp๒.html> สถิติข้อมูลน้ำรายอำเภอ,พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑.๓ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี ๒๕๖๕	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี ๒๕๖๖	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี ๒๕๖๗
มกราคม	๗.๗	๐.๑๔๒	๒.๑
กุมภาพันธ์	๓๗	๘.๘	๐.๔๔
มีนาคม	๕๒	๐.๒	๑๕.๕
เมษายน	๑๑๐	๑๗	๔
พฤษภาคม	๑๔๑	๓๕	๑๗๒
มิถุนายน	๑๐๔	๖๗	๖๔
กรกฎาคม	๑๖๒	๖๒	๑๑๒
สิงหาคม	๒๔๖	๗๗	๒๕๖
กันยายน	๒๗๑	๑๙๗	๒๒๔
ตุลาคม	๑๑๕	๑๓๐	๒๑๒
พฤศจิกายน	๑๐๒	๙๘	๑๒.๙
ธันวาคม	๔.๙	๑๙	๑.๐๔
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	๑,๓๕๒.๖	๗๑๑.๑๔	๑,๐๗๕.๙๘
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	๑๑๒.๖๑	๕๙.๒๖	๘๙.๖๖

(ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V๒/mRainAmp๒.html> สถิติข้อมูลน้ำรายอำเภอ,พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๓.๔.๑ อุณหภูมิ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๕ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๑๙.๗ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๒๔.๘ องศาเซลเซียส ปี ๒๕๖๖ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๓๒.๔ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๖.๘ องศาเซลเซียส และ ปี ๒๕๖๗ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖.๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๐.๗ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๑.๔)

ตารางที่ ๑.๔ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๑๙.๗	๓๒.๗	๒๖.๒
กุมภาพันธ์	๒๑.๗	๓๔.๓	๒๘.๐
มีนาคม	๒๔.๓	๓๖.๓	๓๐.๓
เมษายน	๒๔.๖	๓๖.๘	๓๐.๗
พฤษภาคม	๒๔.๗	๓๖.๑	๓๐.๔
มิถุนายน	๒๔.๖	๓๕.๖	๓๐.๑
กรกฎาคม	๒๔.๘	๓๔.๖	๒๙.๗
สิงหาคม	๒๔.๖	๓๔.๓	๒๙.๔
กันยายน	๒๔.๕	๓๓.๓	๒๘.๙
ตุลาคม	๒๔.๓	๓๓.๑	๒๘.๗
พฤศจิกายน	๒๓.๐	๓๓.๑	๒๘.๐
ธันวาคม	๒๐.๘	๓๒.๔	๒๖.๖

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓.๔.๒ ความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลลำตะเคียน มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนสิงหาคม เฉลี่ยร้อยละ ๗๙.๘ และจะมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม เฉลี่ยร้อยละ ๕๙.๙

๔. เส้นทางคมนาคม

ตำบลลำตะเคียน มีถนนเชื่อมต่อหมู่บ้านทั้ง ๕ หมู่บ้านและเชื่อมต่อกับตำบลข้างเคียง และถนนเสริมคอนกรีตจากตำบลถึงถนนลาดยางสายอำเภอดักไถ่

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๕ เส้นทางคมนาคมตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/place/ตำบลลำตะเคียน+อำเภอดักไถ่+จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๘>)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลลำตะเคียน เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ คือ คลองลำตะเคียน คลองหนองชะโด คลองลำแม่เหล็ก และคลองขี้หมู

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่

แผนที่แสดงแหล่งน้ำตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๖ แหล่งน้ำชลประทาน ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, กรมชลประทาน (๒๕๖๑)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลลำตะเคียน ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนาข้าว มีพื้นที่การเกษตร ๕,๘๖๒ ไร่ (ร้อยละ ๘๔.๐๖ ของพื้นที่ตำบล) โดยอยู่ในพื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอดักใต้, ๒๕๖๘) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว ไม้ผลไม้ยืนต้น และพืชผัก

ตารางที่ ๑.๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจของตำบลลำตะเคียน อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	ข้าว		ไม้ผลและไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอกไม้ประดับ		สมุนไพร/เครื่องเทศ	
			ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
๑	๒,๓๐๗.๒๕	๑,๔๙๕.๒๕	๑,๕๔๕.๐๐	๕๔	๑	๑	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	๑,๙๑๑.๕๐	๑,๐๙๑.๕๐	๑,๐๙๐.๐๐	๕๕	๒	๒	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	๒,๔๐๓.๐๐	๑,๕๘๗.๐๐	๑,๖๓๑.๐๐	๗๑	๕	๓	๑	๒	-	-	-	-	-	-
๔	๑,๘๐๘.๘๒	๙๙๑.๒๕	๘๘๗.๐๐	๓๑	๒	๑	๑	๑	-	-	-	-	-	-
๕	๑,๕๑๗.๐๐	๖๙๗.๐๐	๖๙๗.๐๐	๒๙	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๙,๙๕๗.๕๗	๕,๘๖๒.๐๐	๕,๘๕๐.๐๐	๒๔๐	๑๐	๗	๒	๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอดักใต้ ปี ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๖ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
๑	๕	๘	-	-	-	๑๐๐	-	-	-
๒	๑๑	๘	-	-	-	๑๑๕	๕	-	-
๓	๖	-	-	-	-	๕๐	๒๐	-	-
๔	๑๑	-	-	-	๒๒	๓๕๐	๓๐	-	-
๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	๓๓	๑๖	๐	๐	๒๒	๖๑๕	๗๕	๐	๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอดักใต้, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๗ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้ง ทะเล	กุ้งน้ำจืด (ไร่)	ปลา ทะเล	ปลาน้ำจืด (ไร่)	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
๑	-	-	-	-	-	-	-
๒	๗	-	๗๕	-	-	-	-
๓	๖	-	๑๕	-	๖	-	-
๔	๕	-	๔๐	-	๓	-	-
๕	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	๑๘	๐	๐	๐	๙	๐	๐

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๘

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้/หนี้สินครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

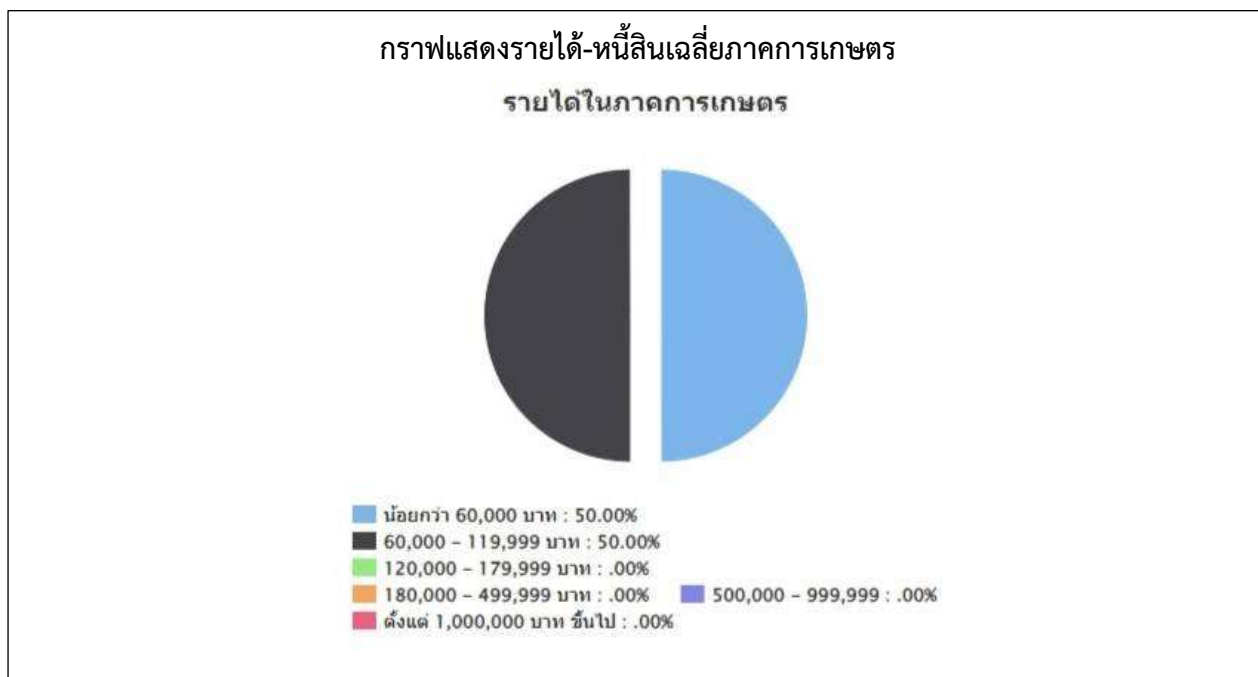
เกษตรกรตำบลลำตะเคียน มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง ๑๐๐,๐๐๑-๕๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙๔ รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง ๕๐,๐๐๑-๑๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๘ และมีรายได้ระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๔ ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๗๒,๗๑๔.๐๖ บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ ๑ มีรายได้เฉลี่ย ๒๒๕,๗๖๙.๒๓ บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ ๓ มีรายได้เฉลี่ย ๒๒๑,๕๐๐.๐๐ บาทต่อปี และหมู่ที่ ๔ มีรายได้เฉลี่ย ๙๐,๘๕๗.๑๔ บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่ไม่มีข้อมูลรายได้ คือ หมู่ที่ ๗ เนื่องจากเป็นเกษตรกรนอกพื้นที่

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน มีหนี้สินในครัวเรือนมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท จำนวน ๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑๙ รองลงมา คือ มีหนี้สินระหว่าง ระหว่าง ๑๐๐,๐๐๑-๕๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๘ และมีหนี้สิน ระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๙ ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๔๒,๑๒๕.๐๐ บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ ๑ มีหนี้สินเฉลี่ย ๓๒๕,๐๐๐.๐๐ บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ ๔ มีหนี้สินเฉลี่ย ๒๗๗,๑๔๒.๘๖ บาทต่อปี และหมู่ที่ ๓ มีหนี้สินเฉลี่ย ๑๖๘,๗๕๐.๐๐ บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ ๒ มีรายได้เฉลี่ย ๕๗,๘๕๗.๑๔ บาทต่อปี

ภาพที่ ๑.๗ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรตำบลลำตะเคียน อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย.๖๘)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ ๔๑๘,๑๐๔ ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.๒๕๖๗ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗.๕ ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๔๙ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๑๑,๓๗๓ ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ ๗.๙๒ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ ๒.๗๐ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

ตารางที่ ๑.๘ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

รายการ	(ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตร	๑๑,๓๗๓	๒.๗๐
ภาคบริการ	๑๕๐,๔๐๓	๓๖.๐๐
ภาคอุตสาหกรรม	๒๕๖,๓๒๘	๖๑.๓๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๔๑๘,๑๐๔	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๔๑๘,๑๐๔	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลลำตะเคียน มีประชากรทั้งสิ้น ๑,๑๖๙ คน จำนวนครัวเรือน ๙๕๐ ครัวเรือน แบ่งเป็น ชาย ๕๖๖ คน หญิง ๖๐๓ คน ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นรายหมู่ ดังนี้

ตารางที่ ๑.๙ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	๑	๑๑๐	๕๕	๑๐๙	๑๓๒	๒๔๑
๒	๒	๑๐๕	๕๗	๑๓๒	๑๔๐	๒๗๒
๓	๓	๑๑๖	๗๖	๑๔๙	๑๓๙	๒๘๘
๔	๔	๗๘	๓๓	๑๑๐	๑๐๘	๒๑๘
๕	๕	๔๐	๒๙	๖๖	๘๔	๑๕๐
รวม		๔๔๙	๒๕๐	๕๖๖	๖๐๓	๑,๑๖๙

ที่มา : ข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, พ.ศ.๒๕๖๘

๖.๔ การศึกษา

ตำบลลำตะเคียน มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๒ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนเตรียมอนุบาล จำนวน...๑...แห่ง คือ

๑.๑ ศูนย์เด็กเล็กตำบลลำตะเคียน

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ๑ แห่ง คือ

๒.๑ โรงเรียนวัดลำตะเคียน

๓. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - แห่ง คือ

๔. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด - จำนวน - แห่ง คือ

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด-....เตียง-....แห่ง

๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ-.....แห่ง

๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์-.....แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล.....-.....แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน-..... แห่ง

๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ.....-.....แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน-..... คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน....-....คน

๑.๓.๓ เกษีกร จำนวน-.....คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน....-....คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน....๑..... คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน.....คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรทั้งหมดของตำบลนับถือศาสนาพุทธ

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๒.๑ ประเพณีตักบาตรเทโว

๒.๒ ประเพณีทำขวัญข้าว

๒.๓ ประเพณีการไหว้งานปี

๖.๗ ข้อมูลสาธารณูปโภค

ประปา ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลลำตะเคียน มีการใช้น้ำประปาทุกครัวเรือน โดยใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน จำนวน ๕ จุด

ไฟฟ้า ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลลำตะเคียน มีการใช้ไฟฟ้าทุกครัวเรือน ดำเนินงานโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอผักไห่

โทรศัพท์ ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลลำตะเคียน มีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่าย AIS DTAC และ TRUE ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดโดยผู้ให้บริการ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีความสะดวกในการพกพา

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

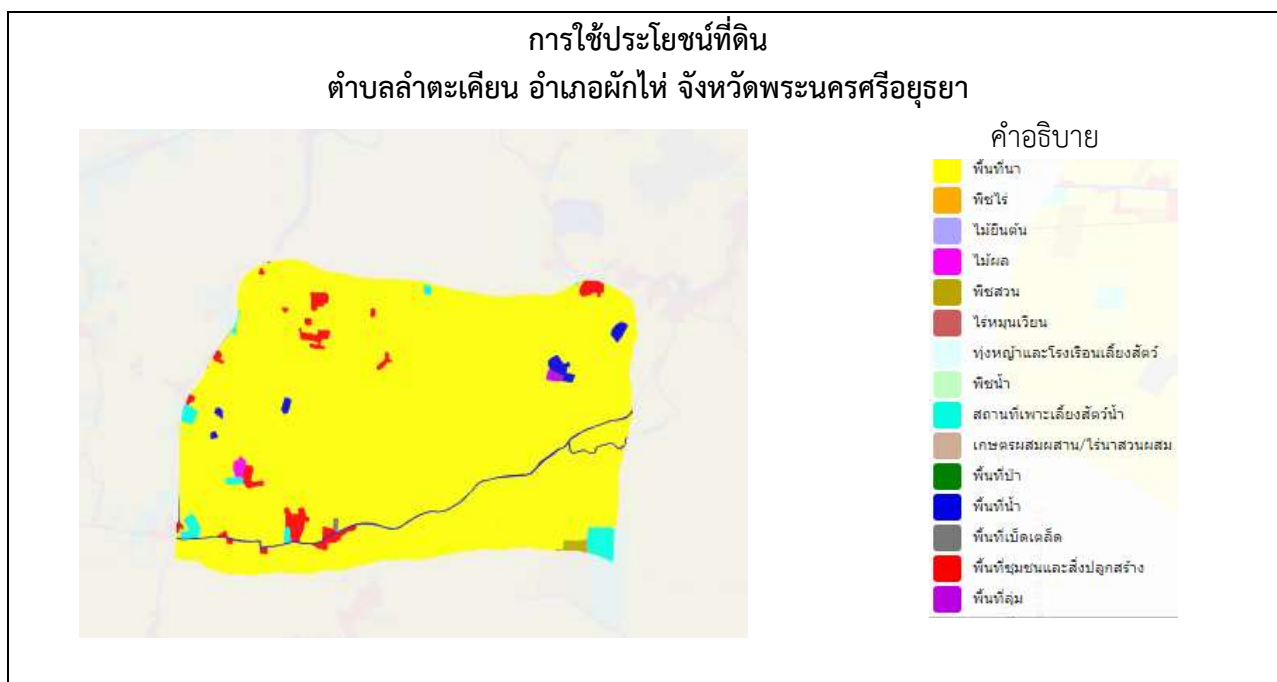
ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๕๘๕๐ ไร่ ร้อยละ ๘๔.๐๒ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๕๑๐.๗๑ ไร่ ร้อยละ ๗.๓๓ และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๔๖๔.๕๘ ไร่ ร้อยละ ๖.๖๖

ตารางที่ ๑.๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	-	-
ไม้ยืนต้น	๒.๐๐	๐.๐๓
ไม้ผล	๖.๐๐	๐.๐๙
พืชสวน	-	-
พื้นที่นา	๕,๘๕๐.๐๐	๘๔.๐๒
พื้นที่น้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๔๖๔.๕๘	๖.๖๖
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	-	-
พื้นที่ลุ่ม	๑๑.๘๓	๐.๑๗

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่น้ำ	๑๒๑.๙๓	๑.๖๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๕๑๐.๗๑	๗.๓๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔.๙๕	๐.๐๗

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑.๘ การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลลำตะเคียนมีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวมีพื้นที่ปลูกมาก จำนวน ๕,๘๕๐ ไร่ รองลงมาคือผลไม้ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๖ ไร่ และพืชผัก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น จำนวน ๒ ไร่

ตารางที่ ๑.๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา											
	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	รวมทั้งหมด
๑	๑,๔๙๕.๒๕	๑,๕๔๕.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	๑	-	๑,๕๔๖
๒	๑,๐๙๑.๕๐	๑,๐๙๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	๒	-	๑,๐๙๒
๓	๑,๕๘๗.๐๐	๑,๖๓๑.๐๐	-	-	-	-	๑	-	-	๓	๒	๑,๖๓๗
๔	๙๙๑.๒๕	๘๘๗.๐๐	-	-	-	-	๑	-	-	-	๒	๘๙๐
๕	๖๙๗.๐๐	๖๙๗.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๖๙๗
รวม	๕,๘๖๒.๐๐	๕,๘๕๐.๐๐	-	-	-	-	๒	-	-	๖	๔	๕,๘๖๒

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้ ปี ๒๕๖๘

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลลำตะเคียนมีกลุ่มสถาบันเกษตรกร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน ๓ แห่ง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม กลุ่มส่งเสริมอาชีพกลุ่มอาชีพการเกษตร ๑ กลุ่ม และกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ๑ กลุ่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑.๑๒ ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนข้าวชุมชนลำตะเคียน	๒๓	๔	ลำตะเคียน	๓๓	นางสาววณิดา มงคลวัย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง	๑๔/๑	๑	ลำตะเคียน	๑๗	นางปรานอม สุขประสิทธิ์

ที่มา : ข้อมูลจากระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร , ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๑๓ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตกระยาสารท บ้านหนองหมู	๒๑/๒	๔	ลำตะเคียน	๑๐	นางสาววรภรณ์ มงคลวัย
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดลำตะเคียน	-	๓	ลำตะเคียน	๑๑	ด.ช. ปิณณธร รอดคร้าม
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	๒๓	๔	ลำตะเคียน	๑๐	นายบุญเหลือ นวลพิจิตร

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลองค์กรเกษตรกร <http://ffgdev.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๑๔ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ตำบลลำตะเคียน	-	๔	ลำตะเคียน	๓๓	นายบุญเหลือ นวลพิจิตร
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลลำตะเคียน	๒๓	๔	ลำตะเคียน	๓๐	นางปรานอม สุขประสิทธิ์
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลลำตะเคียน	๒๓	๔	ลำตะเคียน	๓๒	นางปรานอม สุขประสิทธิ์
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลลำตะเคียน	๒๓	๔	ลำตะเคียน	๓๐	นางสาววณิดา มงคลวัย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) คราวเรือนเกษตรกร

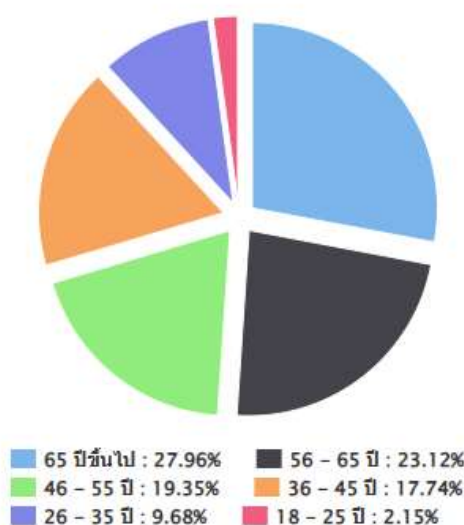
ตำบลลำตะเคียน มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๘๖ ครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน) โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๖ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๒ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๓๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕๒.๐๐	๒๗.๙๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๓.๐๐	๒๓.๑๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๖.๐๐	๑๙.๓๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๓.๐๐	๑๗.๗๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๘.๐๐	๙.๖๘
๑๘ - ๒๕ ปี	๔.๐๐	๒.๑๕
รวม	๑๘๖.๐๐	๑๐๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘))

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลลำตะเคียน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๓๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๘

ตารางที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๖๘.๐๐	๙๐.๓๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๘.๐๐	๙.๖๘

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘))

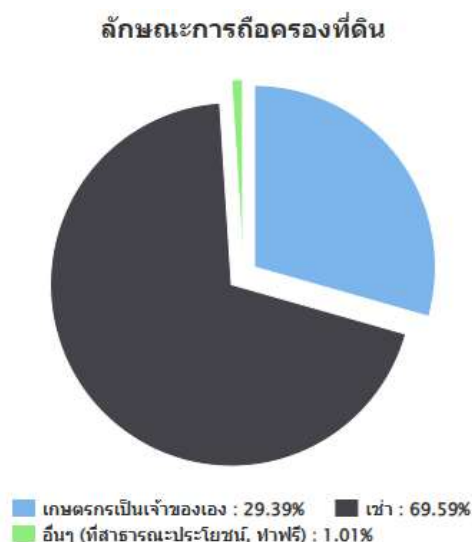
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลลำตะเคียน ส่วนใหญ่เกษตรกรมีลักษณะการถือครองแบบเช่า จำนวน ๒๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๕๙ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๘๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๙ และ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๘๗.๐๐	๒๙.๓๙
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓.๐๐	๑.๐๑
เช่า	๒๐๖.๐๐	๖๙.๕๙

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

ภาพที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

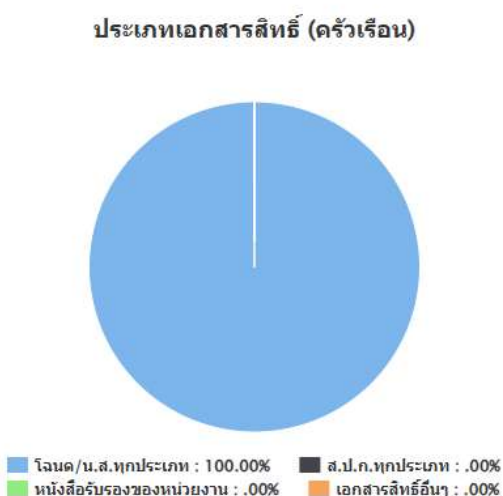
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๘๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๒.๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครั้วเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๘๗.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๘๗.๐๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

ภาพที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลลำตะเคียน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๒ แห่ง สมาชิก ๕๐ ราย สหกรณ์จำนวน - แห่ง สมาชิก - ราย และกลุ่มเกษตรกร - กลุ่ม สมาชิก - ราย

ตารางที่ ๒.๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑๖	๐	๐	๐	๐
๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓	๐	๐	๐	๐	๑	๑๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔	๑	๑๐	๑	๑๐	๐	๐	๑	๒๔	๐	๐	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๒	๕๐	๐	๐	๐	๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลองค์กรเกษตรกร <http://ffgdev.doe.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลลำตะเคียน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.เครือข่าย) ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย (ศดปช.เครือข่าย) ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒.๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	๑	-	-	-	๑
๔	-	-	๑	๑	-	-	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลลำตะเคียน มีหมอดินอาสา จำนวน ๖ คน มีเกษตรหมู่บ้านจำนวน จำนวน ๕ ราย และครูบัญชีอาสา จำนวน ๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๒.๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๔	-	๒	-	-	๖	๑	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
รวม	๐	๒	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐

ที่มา : <https://asa-center.doae.go.th/report-๓>, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลลำตะเคียน มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิธีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลลำตะเคียนมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒.๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ลำตะเคียน	๑	นายประยูร ทองสุข	๕๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลลำตะเคียน	เกษตรผสมผสาน
รวม	๑	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลลำตะเคียน ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลลำตะเคียน

ตำบลลำตะเคียน มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๔.๑ แปลงใหญ่ข้าว

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าว

ที่อยู่...๒๓.ม.๔ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....

กิจกรรม...ข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๓๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๔,๗๘๐ บาท
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๕๐/ไร่ เป็น ๑,๐๐๐/ไร่
- เป้าหมายรายได้ ๑๐,๕๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการระบาย ๔,๗๘๐ บาท/ไร่ (รวมค่าเช่า).....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. พัฒนาคุณภาพผลผลิต
๒. การลดต้นทุนการผลิต
๓. พัฒนาความรู้เรื่องการผลิตพืชปลอดภัย
๔. การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ตารางที่ ๒.๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการระบาย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ประชุมคณะกรรมการ	←		→										2,500	
ประชุมสมาชิก	←				→								4,500	
วางแผนการผลิต	←							→					7,580	
ดำเนินการผลิต		←										→	80,000	120,000
สรุปผลการดำเนินงาน											←	→	6,580	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๘

๔.๒ แปลงใหญ่กุ้ง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ.....แปลงใหญ่กุ้ง

ที่อยู่...๑๔/๑.ม.๑ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....

กิจกรรม...กุ้ง.....

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๖๕,๘๖๐ บาท/ไร่ เป็น ๕๖,๔๐๐ บาท
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๕๐๐ กก./ไร่ (๒๕%)
- เป้าหมายรายได้ ๘๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการระบาย ๕๐,๒๐๐ บาท/ไร่ (รวมค่าเช่า).....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๕. พัฒนาคุณภาพผลผลิต
๖. การลดต้นทุนการผลิต
๗. การตลาดเพื่อช่องทางการจำหน่าย
๘. การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่กุ้ง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ประชุมคณะกรรมการ			←→										3,500	
ประชุมสมาชิก				←→					→				6,000	
วางแผนการผลิต				←								→	5,580	
ดำเนินการผลิต		←										→	750,000	1,200,000
สรุปผลการดำเนินงาน									←→				6,000	

ที่มา : สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	๑	แปลงใหญ่กุ้ง	กุ้ง	๓๒	๓๐๐	นางปรานอม สุขประสิทธิ์	๐๙๑-๗๕๒๘๔๔๘
๒	๔	แปลงใหญ่ข้าว	ข้าว	๓๓	๙๙๐	นายบุญเหลือ นวนพิจิตร	๐๘๖-๗๕๒๑๘๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลลำตะเคียน ส่วนใหญ่เป็นดินในที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๙,๙๖๐.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และไม่มีพื้นที่เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐.๐๐	๐.๐๐
ดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง	๐.๐๐	๐.๐๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๐.๐๐	๐.๐๐
กลุ่มชุดดินผสม	๐.๐๐	๐.๐๐
ดินในที่ราบลุ่ม	๙,๙๖๐.๕๕	๑๐๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), พ.ศ.๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑

แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘)

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

แผนที่แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๖ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘)

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลลำตะเคียน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๕ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๒ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

หมู่ที่ ๑	จำนวน ๐ บ่อ
หมู่ที่ ๒	จำนวน ๐ บ่อ
หมู่ที่ ๓	จำนวน ๑ บ่อ
หมู่ที่ ๔	จำนวน ๐ บ่อ
หมู่ที่ ๕	จำนวน ๑ บ่อ

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

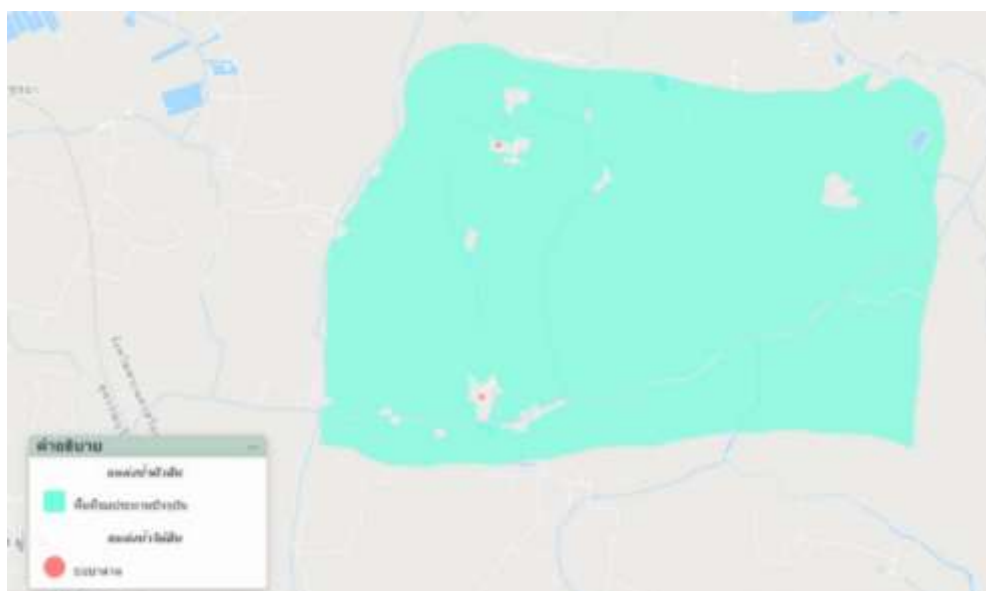

ภาพที่ ๒.๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘)

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

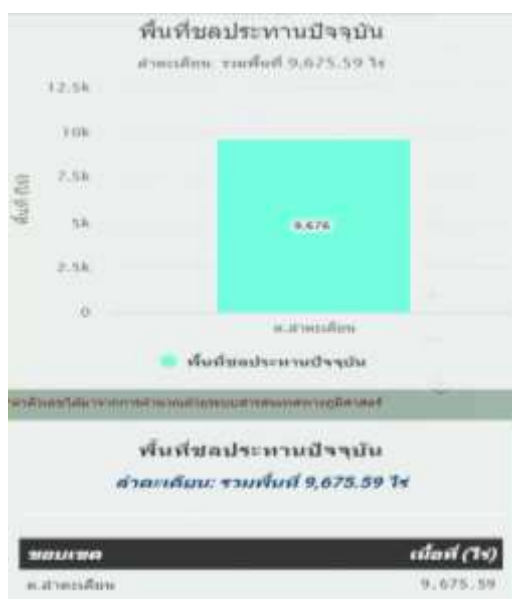
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘)

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลลำตะเคียน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตร ดังนี้

- แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน - แห่ง
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาฝักไห่ จำนวน ๑ แห่ง
- โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง
- โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง
- แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดิน ลำตะเคียน อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๙ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรที่ดิน), ๒๕๖๘)

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๐ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลลำตะเคียน อำเภอฟักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

ตำบลลำตะเคียนไม่มีสินค้ำเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้ำเกษตร)

๑.๔.๑ ชนิดสินค้ำข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

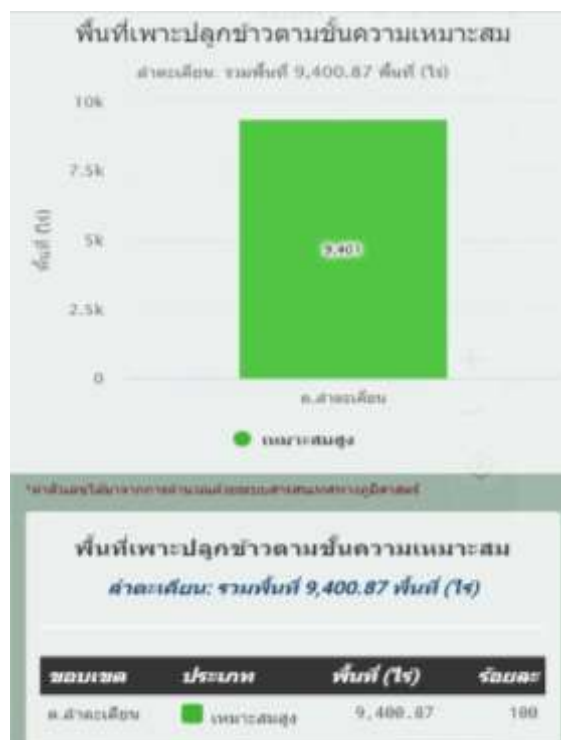
ตำบลลำตะเคียน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๙,๔๐๐.๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๙,๔๐๐.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกสำหรับปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ลำตะเคียน	๙,๔๐๐.๘๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๙,๔๐๐.๘๗

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

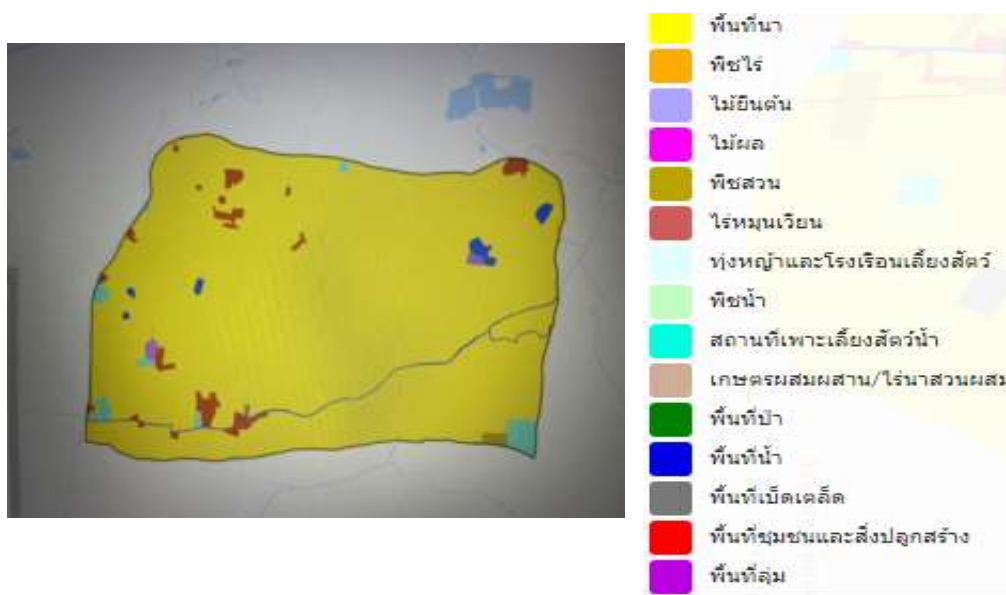
ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๕,๘๕๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑,๖๓๑ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๕๔๕ ไร่ และหมู่ที่ ๒ จำนวน ๑,๐๙๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	๑	๑,๕๔๕.๐๐
๒	๒	๑,๐๙๐.๐๐
๓	๓	๑,๖๓๑.๐๐
๔	๔	๘๘๗.๐๐
๕	๕	๖๘๗.๐๐
	รวม	๕,๘๕๐.๐๐

ที่มา: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

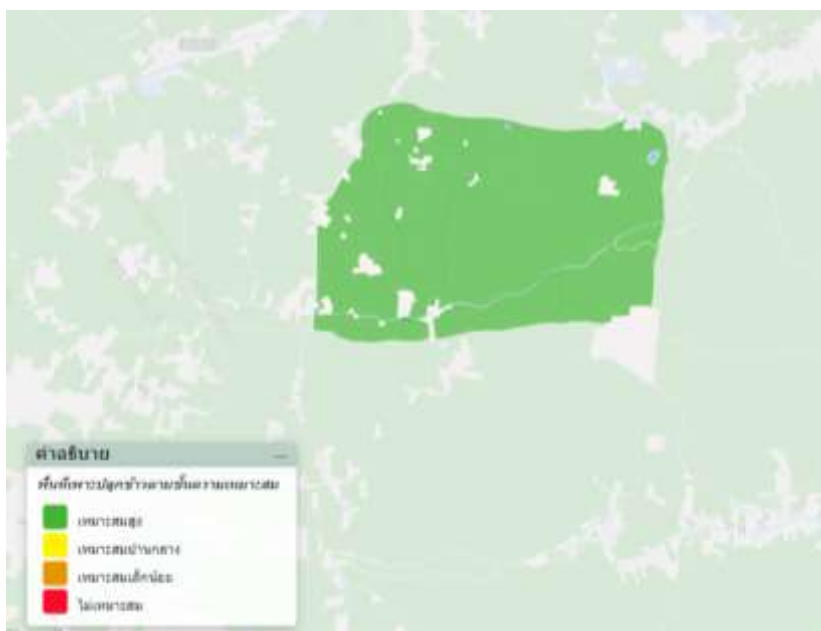
ตำบลลำตะเคียน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๙,๔๐๐.๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๙,๔๐๐.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ลำตะเคียน	๙,๔๐๐.๘๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๙,๔๐๐.๘๗

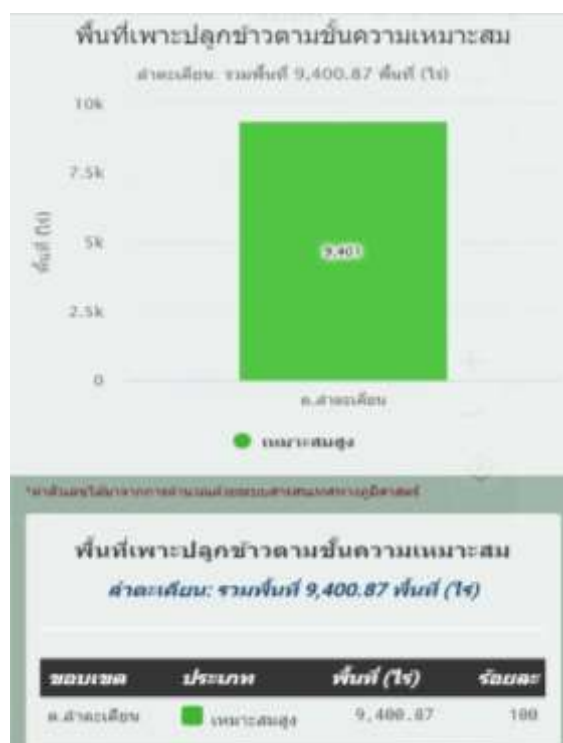
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ปริมาณการผลิต

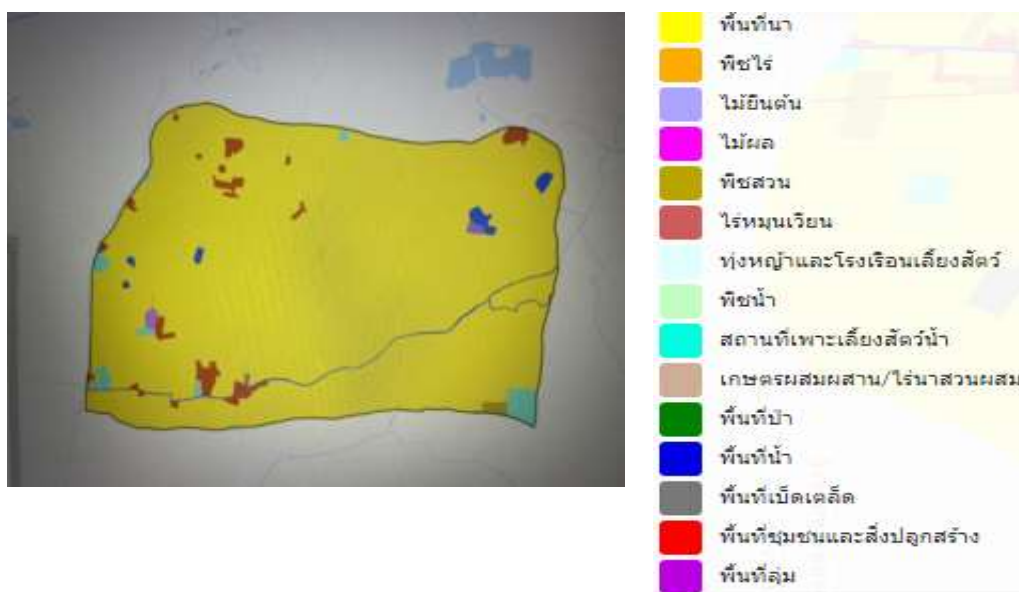
ตำบลลำตะเคียน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๕,๘๕๐ ไร่ ๒๔๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑,๖๓๑.๐๐ ไร่ จำนวน ๗๑ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๕๔๕ ไร่ ๕๔ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๒ จำนวน ๑,๐๙๐ ไร่ ๕๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๕๔	๑,๕๔๕.๐๐	๑,๕๔๕.๐๐	๑,๕๔๕	๑
๒	๕๕	๑,๐๙๐.๐๐	๑,๐๙๐.๐๐	๑,๐๙๐	๑
๓	๗๑	๑,๖๓๑.๐๐	๑,๖๓๑.๐๐	๑,๖๓๑	๑
๔	๓๑	๘๘๗.๐๐	๘๘๗	๘๘๗	๑
๕	๒๙	๖๙๗.๐๐	๖๙๗	๖๙๗	๑
รวม	๒๔๐	๕,๘๕๐	๕,๘๕๐	๕,๘๕๐	

ที่มา: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘

แผนที่แสดงปริมาณปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การใช้เมล็ดพันธุ์ดี

เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวตรงตามพันธุ์ที่ระบุไว้(ตามฉลาก) เลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ สะอาด ปราศจากสิ่งเจือปน มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง มีความแข็งแรงสูง ต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช และเจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ

(๒) การเตรียมดิน

พืชที่เราจะปลูกจะเจริญเติบโตหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเตรียมดิน การเตรียมดินที่ดี ต้องมีอาหารพืชอุดมสมบูรณ์เหมาะกับชนิดของพืชที่ปลูกจะทำให้พืชของเรางอกงาม แข็งแรงเติบโตเร็ว และให้ผลผลิตสูง แต่ถ้าเราเตรียมดินไม่ถูกต้อง ขาดการใส่ปุ๋ยหรืออาหารพืชที่เหมาะสม พืชจะเจริญเติบโตช้า แคร้งแกร็น และให้ผลผลิตต่ำ

การเตรียมดิน ก่อนการทํานาจะมีการเตรียมดินอยู่ ๓ ขั้นตอน

๑. การไถตะ เป็นการไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่กระทงนา (กรณีที่แปลงนาเป็นกระทง ย่อย ๆ หลายกระทงในหนึ่งแปลงนา) เมื่อไถตะจะช่วยพลิกหน้าดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศ ออกซิเจน และเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช และโรคพืชบางชนิด การไถตะจะเริ่มทำเมื่อฝนตกครั้งแรกในฤดูกาลใหม่ หลังจากไถตะจะตากดินเอาไว้ประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์

๒. การไถแปร หลังจากที่ตากดินเอาไว้พอสมควรแล้ว การไถแปรจะช่วยพลิกดินที่กลบไว้ขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่ และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จำนวนครั้งของการไถแปรจึงขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของวัชพืช ลักษณะดินและระดับน้ำในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนด้วย แต่โดยทั่วไปจะไถแปรเพียงครั้งเดียว

๓. การคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากกระทงนา และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก จนเหมาะแก่การเจริญเติบโตของข้าว ทั้งยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ใหม่มีความสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกในการควบคุมดูแลการให้น้ำ

(๓) การปลูกข้าว

การหว่านข้าววงอก (หว่านนํ้าตม) เป็นการหว่านเมล็ดข้าวที่ถูกเพาะให้รากงอกก่อนที่จะนำไปหว่านในที่ที่มีนํ้าท่วมขัง เพราะหากไม่เพาะเมล็ดเสียก่อน เมื่อหว่านแล้วเมล็ดข้าวอาจเน่าเสียได้ การเพาะข้าวทอดกล้าทำโดยการเอาเมล็ดข้าวใส่กระบุง ไปแช่นํ้าเพื่อให้เมล็ดที่มีนํ้าหนักเบาหรือลึบลอยขึ้นมาแล้วคัดทิ้ง แล้วนำเมล็ดถ่วงลงในกระบุงที่มีหญ้าแห้งกรุไว้ หมั่นรดนํ้าเรื่อยไป อย่าให้ข้าวแตกหน่อ แล้วนำไปหว่านในที่นาที่เตรียมดินไว้แล้ว

การทํานาดำ เป็นการปลูกข้าวโดยเพาะเมล็ดให้งอกและเจริญเติบโตในระยะหนึ่ง แล้วย้ายไปปลูกในที่นาซึ่งสามารถควบคุมระดับนํ้าและวัชพืชได้ การทํานาดำแบ่งได้เป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑.การตกกล้า โดยเพาะเมล็ดข้าวเปลือกให้มีรากงอกยาว ๓ - ๕ มิลลิเมตร นำไปหว่านในแปลงกล้า ช่วงระยะ ๗ วันแรก ต้องควบคุมนํ้าไม่ให้ท่วมแปลงกล้า และถอนกล้าไปปักดำได้เมื่อมีอายุประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน

๒.การปักดำ ชาวนาจะนำกล้าที่ถอนแล้วไปปักดำในแปลงปักดำ ระยะห่างระหว่างกล้าแต่ละหลุมจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของดิน คือ ถ้าเป็นนาลุ่ม ปักดำระยะห่างน้อย เพราะข้าวจะแตกกอใหญ่ แต่ถ้าเป็นนาดอนปักดำค่อนข้างถี่ เพราะข้าวจะไม่ค่อยแตกกอ

(๔) ระบบการให้นํ้า

ก. การให้นํ้าทางผิวดิน (Surface Irrigation)

การให้นํ้าทางผิวดิน คือ การให้นํ้าโดยการให้นํ้าที่ขังหรือไหลไปบนผิวดินและซึมลงไปในดินตรงจุดที่นํ้าขังหรือไหลผ่าน ดังนั้นอาจถือว่าผิวดินเป็นทางนํ้า ทางนํ้านี้มีหลายขนาดแตกต่างกันไป และเมื่อพิจารณาตามลักษณะของทางนํ้าแล้วสามารถแบ่งการให้นํ้าทางผิวดินได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ แบบให้นํ้าท่วมเป็นผืน และแบบให้นํ้าท่วมในร่องคู

ข. การให้น้ำทางใต้ดิน (Subsurface Irrigation)

การให้น้ำทางใต้ดิน คือ การให้น้ำแก่พืชโดยการยกระดับน้ำใต้ดินขึ้นมาให้สูงพอที่น้ำจะไหลซึมขึ้นมาสู่ระดับเขตรากได้ วิธีการเพิ่มระดับใต้ดินอาจทำได้ ๒ แบบ คือ โดยการให้น้ำในคู และการให้น้ำไหลเข้าในท่อซึ่งฝังไว้ในดิน แต่ที่นิยมกัน คือ วิธีการให้น้ำในคู คาดว่าจะขุดขึ้นตามเส้นขอบเนินโดยให้ระยะห่างระหว่างคูไม่ห่างกันมากนัก เพื่อที่น้ำจะไหลซึมเข้าไปในดินและระบายออกได้อย่างรวดเร็วเมื่อสิ้นสุดการให้น้ำ คูนี้จะเชื่อมต่อกับคูส่งน้ำที่ซึ่งมีอาคารชลประทานคอยควบคุมระดับน้ำในคูทั้งสองให้อยู่ในระดับที่ต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

เราต้องรู้จักดูแลรักษาพืชที่ปลูก พืชของเราจึงจะเจริญเติบโตงอกงามดี ซึ่งมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

ก. รดน้ำทุกวัน พืชต้องการน้ำในการเจริญเติบโต ถ้าขาดน้ำหลาย ๆ วัน พืชจะเหี่ยวเฉาจะตายได้ แต่ก็ไม่ควรรดน้ำมากเกินไปเพราะจะทำให้รากของพืชเน่า ทำให้พืชตายได้ เช่นกัน

ข. ใส่ปุ๋ย พืชต้องการธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน เราสามารถเพิ่มธาตุอาหารในดินได้ด้วยการใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด

ค. พรวนดิน ดินที่มีความร่วนซุยจะระบายน้ำและอากาศได้ดี ทำให้รากพืชดูดน้ำและแร่ธาตุมาใช้ได้ง่าย จึงควรพรวนดินบริเวณที่ปลูกพืชอยู่เสมอ

ง. กำจัดวัชพืชและศัตรูพืช วัชพืชและศัตรูพืชทำให้ต้นพืชที่เราปลูกเติบโตช้า เพราะวัชพืช เช่น หญ้า จะแย่งที่อยู่และอาหารของต้นพืชส่วนศัตรูพืช เช่น หนอน แมลง จะกัดกินใบพืช ทำให้ใบแห้ง มีรู เราจึงควรถอนหญ้าหรือดักยุงอยู่เสมอ และควรจับแมลงที่เป็นศัตรูพืชทิ้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ย เป็นปัจจัยสำคัญในการทำนา การตรวจวิเคราะห์ดินในแปลงนาก่อนปลูก โดยเก็บตัวอย่างดินตามหลักการส่งไปตรวจวิเคราะห์เพื่อจะได้รู้ว่าสภาพดินในพื้นที่แปลงปลูกมีธาตุอาหาร ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม (N P K) มากน้อยแค่ไหน มีความเป็นกรดต่างในระดับใด แล้วนำผลการตรวจวิเคราะห์ดินมากำหนดสูตรปุ๋ยที่จะใช้ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเลือกใช้ปุ๋ย ให้ตรงกับสภาพดิน ในอัตราส่วนและระยะเวลาที่เหมาะสมจะช่วยให้พืช โดยเฉพาะ “ข้าว” ที่ต้องการใช้ปุ๋ยในปริมาณค่อนข้างสูง สามารถเติบโตได้ดี

ระยะการเจริญเติบโต ของต้นข้าวในแต่ละช่วง มีความต้องการอาหารแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ระยะข้าวงอก ถึงระยะกล้า ต้นข้าวจะใช้อาหารที่สะสมในเมล็ดตั้งแต่ข้าวเริ่มงอก จนถึงต้นกล้า อายุ ๑๔ - ๒๐ วัน

ระยะกล้า ต้นข้าวเริ่มดูดธาตุอาหารผ่านราก ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยที่มีธาตุอาหารไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K)

ระยะแตกกอ หลังข้าวตั้งตัว ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (N) อีกครั้ง เพื่อให้ข้าวแตกหน่อใหม่แข็งแรง

ระยะข้าวสร้างรวงอ่อน (กำเนิดช่อดอก) ก่อนเก็บเกี่ยวข้าว ๒ เดือน ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อสร้างรวงให้สมบูรณ์แข็งแรง มีจำนวนเมล็ดต่อรวงมาก

ระยะข้าวตั้งท้อง บำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อช่วยการเจริญเติบโตของรวง

ระยะข้าวออกดอก ช่วงนี้ข้าวต้องมีน้ำอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ต้นข้าวสร้างเมล็ดให้เต็ม ระยะนี้ข้าวจะดึงอาหารที่สะสมอยู่ที่ใบแก่(ส่วนล่าง) มาใช้

ระยะพลับพลึง เป็นระยะ ข้าวสุกแก่เต็มที่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ หากเกษตรกรใส่ปุ๋ยข้าวได้ตรงกับช่วงเวลาที่พืชต้องการ จะช่วยลดต้นทุนและได้ผลผลิตสูง เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดต้นทุนการผลิตได้อย่างยั่งยืน

การใส่ปุ๋ย ของเกษตรกรตำบลตะเคียน จะใส่ปุ๋ยจำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวมีอายุประมาณ ๒๐-๒๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่
ผสม สูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ (แนะนำให้ ผสมธาตุอาหารเสริมแมกนีเซียม อัตรา ๗-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่)

ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวมีอายุประมาณ ๔๕-๕๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยวข้าว

การเก็บเกี่ยวโดยกำหนดวันเก็บเกี่ยว เมื่อข้าวเริ่มออกดอก หมั่นเดินสำรวจแปลงนา ถ้าข้าว
ทั้งแปลงออกดอกประมาณ ๘๐% ถือเป็นวันออกดอก นับจากวันออกดอกไปอีก ๒๘-๓๐ วัน เป็นกำหนดวันเก็บเกี่ยว
ข้าวที่เหมาะสม ระบายน้ำออกจากแปลง ก่อนถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ควรระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้
ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาแห้งสะดวกในการเก็บเกี่ยวด้วยคนหรือเครื่องเกี่ยวข้าวไม่สกปรกและเปียกน้ำ

เก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก ให้ทำการเก็บเกี่ยว
ความชื้นเมล็ดไม่ควรต่ำกว่า ๒๐% การเก็บเกี่ยวข้าวก่อนหรือหลังจากระยะนี้จะทำให้ข้าวสูญเสียน้ำหนักและคุณภาพ
มากยิ่งขึ้น

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ก. รถบรรทุกต้องสะอาด และเหมาะสมกับปริมาณผลผลิต

ข. ไม่ควรเป็นรถที่ใช้บรรทุกดิน สัตว์ มูลสัตว์ ปุ๋ยเคมี หรือสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช
เพราะอาจมีการปนเปื้อน ยกเว้นจะทำความสะอาดอย่าง เหมาะสม ก่อนนำมาบรรทุก

ค. กรณีมีการขนส่งผลผลิตในช่วงฤดูฝน ต้องมีผ้าใบคลุม เพื่อป้องกันผลผลิตได้รับความเสียหาย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว

การป้องกันโรคและแมลง หากกระทำในเชิงเดี่ยวเดี่ยว ๆ มักจะไม่สามารถป้องกันหรือ
กำจัดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ พืชที่ถูกโรคหรือแมลงเข้าทำลายเสียหายแล้ว ก็ไม่มียาหรือวิธีการใดทำให้ส่วนที่เสียหายไป
แล้วกลับคืนมาได้ดังเดิม ดังนั้นการป้องกันก่อนถูกเข้าทำลายจึงเป็นวิธีการที่ เหมาะสมที่สุด เพื่อลดความเสียหาย แต่
จะใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งย่อมไม่ได้ผลดีตามที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการผสมผสานหลายๆ รูปแบบเข้ามามีการจัดการ
ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องเข้าใจและรู้ถึงศัตรูของพืชที่เพาะปลูกว่า มีโรคและแมลงชนิดใดเข้าทำลายบ้าง ช่วงเวลาใด ระยะ
การเจริญเติบโตช่วงใด

การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน เช่น

ก. เขตกรรม หมายถึง การปรับปรุงดิน น้ำ อากาศ แสงแดด สภาพแวดล้อม ให้มี
ความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช การบำรุงให้พืชมีความสมบูรณ์อยู่เสมอ จะทำให้พืชมีความแข็งแรงทนทาน
ต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชได้

ข. ตัวห้ำ-ตัวเบียน หมายถึง แมลงหรือสัตว์ตามธรรมชาติ ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการกิน
ไข่หรือตัวอ่อนหรือแมลงที่เป็นศัตรูพืช เป็นอาหาร

ค. ชีววิธี หมายถึง การใช้จุลินทรีย์ที่เป็นเชื้อโรคของศัตรูพืชเข้าทำลายศัตรูพืช

ง. กำจัดเชื้อโรคปนเปื้อน หมายถึง การแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำเกลือเจือจาง นาน ๖-๑๒ ชม.
เพื่อกำจัดโรคที่มากับเมล็ดพันธุ์

จ. พันธุ์ต้านทาน หมายถึง การใช้เมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ที่มีภูมิต้านทานต่อโรคและแมลง
ศัตรูพืชบางชนิดได้

ฉ. การอนุรักษ์แมลงธรรมชาติ หมายถึง การปล่อยให้ห้ำหวัชพืชหรือพืชอื่นๆ ไว้ในสวน
จนดุก และดใช้สารเคมีบริเวณนั้นอย่างเด็ดขาด เพื่อปล่อยให้แมลงธรรมชาติที่เป็นศัตรูของแมลงศัตรูพืชได้อยู่อาศัย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←→	△		←→	▽				
ข้าวนาปรัง	←→		←→	▽						←→		△

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒.๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลลำตะเคียน มีต้นทุนการผลิตข้าวนาปี ปี ๒๕๖๗/๖๘ เฉลี่ย ๕,๘๔๐ บาท/ไร่ โดยพื้นที่
ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๕,๘๔๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี ปี ๒๕๖๗/๖๘ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดนครศรีอยุธยา

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	ไถแสง	ไม่ไถแสง	ไถแสง	ไม่ไถแสง		
ค่าเตรียมดิน		๔๕๐		๔๕๐		
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา ๒๕ กก./ไร่, ราคา ๒๐ บ./กก.)		๕๐๐		๕๐๐		
ค่าจ้างหว่านข้าว		๗๐		๗๐		
ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)		๒๔๐		๒๔๐		
ค่าจ้างฉีดสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)		๑๔๐		๑๔๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ (สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่)		๕๔๐		๕๔๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่)		๕๐๐		๕๐๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓		-		-		
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี		๑๔๐		๑๔๐		
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		-		-		
ค่าปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก		-		-		
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)		-		-		

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	ไวแสง	ไม่ไวแสง	ไวแสง	ไม่ไวแสง		
ค่าสารบำรุงต่าง ๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ		๘๐		๘๐		
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่าง ๆ (ใส่พร้อมฉีดพ่นสารเคมี)						
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช		๒๕๐		๒๕๐		
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช		๑๒๐		๑๒๐		
ค่าสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช		-		-		
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)		-		-		
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)		๕๐๐		๕๐๐		
ค่าเก็บเกี่ยว		๔๕๐		๔๕๐		
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี		๒๐๐		๒๐๐		
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)		๑,๐๐๐		๑,๐๐๐		
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		๔,๘๗๐		๔,๘๗๐		
ผลผลิต (กก./ไร่)		๙๐๐		๙๐๐		
ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)		๑๑		๑๑		
รายได้ (บาท/ไร่)		๙,๙๐๐		๙,๙๐๐		
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)		๕,๐๓๐		๕,๐๓๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

วิธีการตลาดข้าวของอำเภอฟักไห้ ส่วนใหญ่เป็นการรับซื้อข้าวเปลือก เพื่อนำเข้าอุตสาหกรรม
การผลิตข้าว การสีข้าว การตลาดข้าว และอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ

ภาพที่ ๒.๑๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลลำตะเคียน จะนำผลผลิตข้าวไปจำหน่ายในอำเภอผักไห่และอำเภอใกล้เคียง โดยมีแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว รวม ๓ แห่ง ดังนี้

๑. โรงสีเกษตรรุ่งเรืองธัญญา ตำบลนาคู

๒. ท่าข้าวตำบลนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีวิเศษชัยชาญเจริญกิจ ตำบลท่าช้าง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๙ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKkomoWKyigluGmXQGvocmOcteGtw&ag, พ.ศ.๒๕๖๘>)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลลำตะเคียน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิต จำนวน ๓ ราย Smart Farmer ต้นแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๑๑ ราย รวมทั้งสิ้น ๑๔ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

(๑) การลดการใช้สารเคมี

(๒) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

(๓) การตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ตารางที่ ๒.๑๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นาย ธนพัฒน์ สมบุญทวงศ์	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๔	ทำนา
๒	นางสาว พิมพ์ ปราศรี	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๔	ทำนา
๓	นาย บุญช่วย อินทร์มงคล	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๔	นางสาว รัตนา นวนพิจิตร	๑	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๕	นาง ชำเลียง ลามอินทรีย์	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๖	นาย ณรงค์ ปราศรี	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๗	นาย บุญเหลือ นวนพิจิตร	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๘	นางสาว วราภรณ์ มงคลวัย	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๙	นางสาว วณิดา มงคลวัย	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๑๐	นาง สุนิสา สุวรรณวาสีก	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๑๑	นาง กัลธิมา เรืองสม	๔	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๑๒	นาย วิเชียร สีนนิคม	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๑๓	นาย วันเพ็ญ ชัยทร	๕	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา
๑๔	นาย ธนกร จิตรสมักร	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ทำนา

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลองค์กรเกษตรกร <http://ffgdev.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า : กล้วยน้ำว้า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลลำตะเคียน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ทั้งหมด จำนวน ๙,๙๖๐.๕๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙,๙๕๕.๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๕

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	
ลำตะเคียน	๐.๐๐	๐.๐๐	๕.๐๓	๙,๙๕๕.๕๓	๙,๙๖๐.๕๖

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๑)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าจำนวน ๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๒.๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)
๑	๑	-
๒	๒	๑.๐๐
๓	๓	๒.๐๐
๔	๔	-
๕	๕	-
	รวม	๓.๐๐

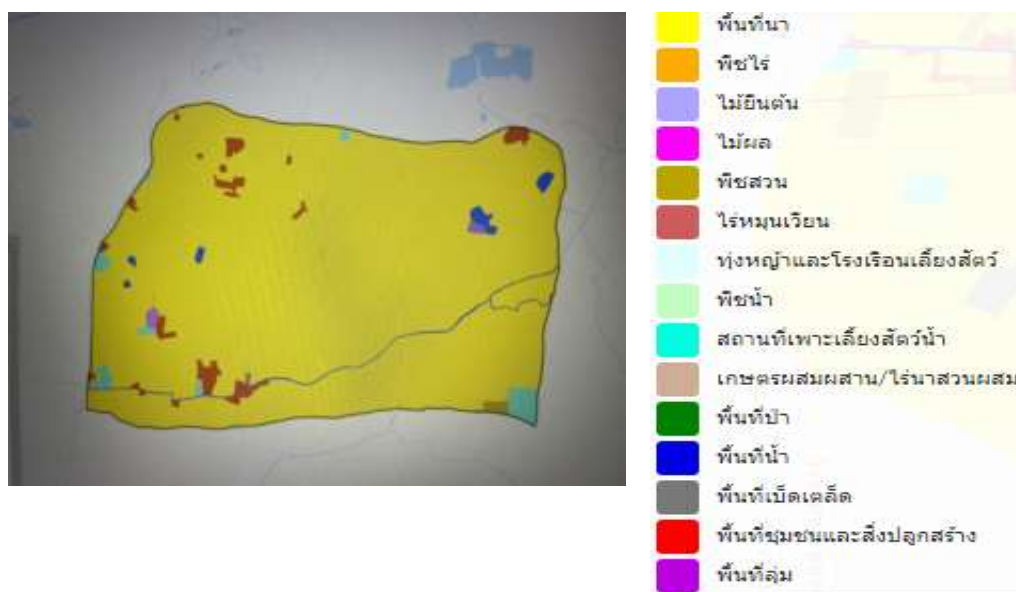
ที่มา: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงปริมาณปลุกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๔ แสดงปริมาณการปลุกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การแยกหน่อหรือเหง้าปลูก เป็นวิธีการดั้งเดิมที่ใช้กันมา และปัจจุบันยังเป็นที่นิยมของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรอาจหาซื้อเหง้าพันธุ์จากแปลงเกษตรกรอื่นที่ปลุกกล้วยอยู่แล้ว หรือขุดเหง้าพันธุ์จากแปลงตัวเองออกขยายปลูกเป็นกอใหม่ นอกจากนี้ยังมีการใช้หน่อกล้วยจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งจะเหมาะสมมากในกรณีที่พื้นที่ปลูกใหม่ที่ไม่เคยพบการระบาดของโรคแมลงดังกล่าวมาก่อน โดยปลูกชุดแรกเพียงชุดเดียว หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่เดือนที่ ๗ ก็สามารถขุดหน่อที่ได้มาใหม่ไปปลูกขยายได้ จะทำให้เป็นแปลงปลูกที่ปลอดจากโรคแมลง

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมแปลง และหลุมปลุกกล้วยน้ำว้า มีดังนี้

๑. พื้นที่ใช้ปลูกหรือแปลงปลูกควรไถพรวนดิน และตากดิน นาน ๑-๒ อาทิตย์ และกำจัดวัชพืชก่อนปลูก หากปลูกเพียงไม่กี่ต้นให้เตรียมได้เลย

๒. วางแนวและขุดหลุมปลูกในระยะ ๔x๔ เมตร หรือมากกว่า หากที่ระยะถี่กว่านี้จะทำให้ต้นที่แตกใหม่เบียดกันแน่นในปีที่ ๒ ขึ้นไป

๓. ขุดหลุมปลูกกว้าง x ยาว x ลึก ที่ ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือเกือบ ๒ ไม้บรรทัด

๔. กลบหรือโรยปุ๋ยคอก อัตรา ๒-๓ กก./หลุม ปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๕๐-๑๐๐ กรัม/หลุม พร้อมปรับดินผสมดินให้สูงประมาณครึ่งหนึ่งของหลุม

๕. คลุกผสมดินกับปุ๋ยให้เข้ากัน

(๒) การปลูก

การปลุกกล้วยน้ำว้า ควรหลุมปลูกควรใหญ่ ปลูกระยะ ๔x๔ เมตร และควรขุดหลุม ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร เพราะระบบรากของกล้วยน้ำว้าจะหากินในรัศมีไม่เกิน ๕๐ เซนติเมตร ทำให้รากสามารถ

หากินได้มากขึ้น กว่าวิธีการชุดแบบเดิมของเกษตรกรที่ขุดหลุมพอดีกับเหง้า อีกทั้งในกลุ่มปลูกยังมีการใส่ปุ๋ยคอก ทำให้รากซอนลงด้านล่างเพื่อหาอาหารทำให้อาการรากลอยจึงช้าลง แทนที่จะเป็น ๑-๒ ปี รื้อ เกษตรกรมีต้นทุนที่ลดลง

(๔) ระบบการให้น้ำ

การปลูกกล้วยน้ำว้า หรือการปลูกกล้วยโดยทั่วไปเกษตรกรจะปล่อยให้ได้รับน้ำจากน้ำฝน แต่หากพื้นที่ปลูกมีสภาพแห้งแล้งจัด และมีระบบชลประทานเข้าถึง เกษตรกรมักจะให้น้ำแปลงเป็นระยะ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

(๕) การดูแลรักษา แนะนำระบบไถหน่อทุก ๓ เดือน ให้ออกผลผลิตทั้งปี สาเหตุที่ไถหน่อทุก ๓ เดือน มีเหตุผลว่า ด้วยการออกผลผลิตของกล้วยน้ำว้าในแปลงนั้นจะออกไม่พร้อมกัน ถึงแม้ไถไล่ไล่เคียงกัน จะมีการกระจายตัวในการเก็บเกี่ยวประมาณ ๓ เดือน โดยจากข้อมูลที่ศึกษาจากการปลูกกล้วยน้ำว้าด้วยหน่อพบว่า จะมีช่วงแรกที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ช่วงกลางๆ จะเก็บได้ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และช่วงปลายเก็บได้ประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์

เทคนิคปลูกกล้วยน้ำว้าเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้ผลดี

๑. คัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง ๑๕ เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้นมากกว่า ๓.๕ เซนติเมตร หากต้นเล็กกว่านี้จะพบปัญหาเรื่องการดูแล และอัตราการตายสูง

๒. เตรียมแปลงปลูก ระยะ ๓x๓ หรือ ๔x๔ เมตร ขนาดหลุมปลูก ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร เพื่อให้ระบบรากเดินดี ขึ้นโคนชำ ระยะปลูกขึ้นอยู่กับการดูแล ถ้าดูแลดี กอกล้วยใหญ่ ควรปลูกระยะ ๔x๔ เมตร ๑ กอ ควรไถเพียง ๔ ต้นเท่านั้น

๓. คลุกเคล้าปุ๋ยคอกผสมดินประมาณหลุมละ ๒ กิโลกรัม รองกันหลุมขึ้นมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตร แล้วจึงปลูกต้นกล้วยและกลบบริเวณโคนต้นให้แน่น ทำแอ่งดินรอบต้นเพื่อเก็บน้ำรักษาความชื้นของดิน และควรรองกันหลุมด้วยฟุราดานป้องกันหนอนกอกล้วยประมาณ ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อหลุม

๔. ปลูกเสร็จให้น้ำตามทันทีให้ชุ่มชื้นพอเพียง ไม่เช่นนั้นต้นจะเหี่ยวเฉา ใบแห้งและยุบตัว บางต้นตาย บางต้นแตกต้นใหม่ขึ้นแทนทำให้อายุต้นไม่สม่ำเสมอ

๕. ในระยะเดือนแรกต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และดินต้องชุ่มชื้นเพียงพอ เป็นเดือนที่ต้องเอาใจใส่อย่างมาก หากเป็นการให้น้ำแบบฝอยหรือมินิสปริงเกอร์ จะทำให้ต้นตั้งตัวได้เร็ว สามารถสร้างใบและลำต้นใหม่ได้ดี โอกาสรอดสูงกว่าการลากสายยางรดน้ำ และเริ่มให้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กรัม ต่อต้น หลังปลูกได้ ๑ เดือน และเดือนที่ ๒ ส่วนเดือนที่ ๓ ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทน

๖. เดือนที่ ๒ และ ๓ ต้นกล้วยจะมีต้นและใบใหม่ทั้งหมด ปัญหาคือหญ้าขึ้นคลุมต้น ต้องถากหญ้าบริเวณโคนต้น และฉีดยาฆ่าหญ้าพาราควอต ระหว่างแถว ต้องระวังอย่าให้ละอองยาโดนต้นกล้วย จะทำให้ต้นชะงักและตายได้

๗. เดือนที่ ๔ การเจริญเติบโตเร็วมาก ทั้งความสูงและรอบวงต้นใกล้เคียงปลูกจากหน่อพันธุ์ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดต้นปลูกเริ่มแรก ถ้าสูง ๑๕ เซนติเมตร ขึ้นไป จะโตทันกัน ถือว่าเดือนนี้เป็นเดือนที่ต้นรอดตายทั้งหมด การดูแลทำเช่นเดียวกับการปลูกด้วยหน่อ โดยให้ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กรัม ต่อต้นในเดือนที่ ๔ และ ๕ ส่วนเดือนที่ ๖ ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทนและงดใส่ปุ๋ยจนกว่าจะแทงปลี ถึงจะใส่ปุ๋ยเคมีอีกครั้ง จนกระทั่งหลังเก็บเกี่ยวถึงจะเริ่มให้ปุ๋ยในรอบใหม่

๘. เดือนที่ ๖ หรือ ๗ กล้วยเริ่มแทงหน่อ และสะสมอาหารเพื่อการตกเครือ

๙. เดือนที่ ๙ กล้วยเริ่มแทงปลี การแทงปลีหรือตกเครือจะเร็วหรือช้ากว่าหน่อพันธุ์ ขึ้นอยู่กับขนาดลำต้นปลูกเริ่มแรกและการดูแลรักษา หากต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง ๑๕ เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้น

มากกว่า ๔ เซนติเมตร การตกเครือใกล้เคียงกับหน่อพันธุ์ ขนาด ๑ เมตร หากต้นมีขนาดใหญ่กว่านี้ การตกเครือจะเร็วกว่าหน่อพันธุ์ และหากเล็กกว่านี้การตกเครือจะช้ากว่าหน่อพันธุ์ อายุเครือกล้วยจากการแทงปลีจนกระทั่งเก็บเกี่ยวมีอายุประมาณ ๔ เดือน เท่ากับหน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้าทั่วไป

(๖) การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกผสมดินประมาณหลุมละ ๒ กิโลกรัม รองหนาขึ้นมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตรแล้วจึงปลูกลูกกล้วยและกลบบริเวณโคนต้นให้แน่น ทำแอ่งดินรอบต้นเพื่อเก็บน้ำรักษาความชื้นของดิน ปลูกลเสร็จให้น้ำตามทันทีให้ชุ่มชื้นพอเพียง ไม่เช่นนั้นต้นจะเหี่ยวเฉา ใบแห้งและยุบตัว บางต้นตาย บางต้นแตกต้นใหม่ขึ้นแทนทำให้อายุต้นไม่สม่ำเสมอ การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยคอก ให้ปุ๋ยอินทรีย์ประเภทปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตราการใส่ปุ๋ย ๓ - ๕ กิโลกรัม/ต้น/ครั้ง หรือ ปุ๋ยเคมี อัตราการใส่ปุ๋ย ๑๐๐ กรัม/ต้น/ครั้ง โดยใส่ปุ๋ยหลังปลูก ๑ เดือน และครั้งที่ ๒ ในเดือนที่ ๕ หลังปลูกหรือในช่วงก่อนกล้วยใกล้ออกปลี ๒-๓ เดือน - การให้ปุ๋ยเคมีทางรากควรใช้สูตร ๒๕-๗-๗ จะช่วยให้ได้ใบขนาดใหญ่หนาเขียวเข้ม เป็นใบที่มีคุณภาพดีกว่าใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ -ในช่วง ๖ เดือนหลังปลูกให้ปาดหน่อที่โผล่ออกมาทิ้งไป

(๗) การเก็บเกี่ยว

หลังจากที่กล้วยเริ่มแทงปลีออกมาแล้ว ก็จะใช้เวลาประมาณ ๓๐ วัน ก็จะสามารถเริ่มตัดปลีออกจากเครือได้ โดยให้เราสังเกตว่าเมื่อปลีกล้วยบานจนสุดแล้ว หรือให้สังเกตดูว่าหวีกล้วยจะไม่สามารถสร้างเป็นหวีได้แล้ว คือลูกกล้วยจะมีลักษณะริบ ก็นับลงไปประมาณ ๑ คืบ แล้วค่อยตัดปลีออกจากเครือ ซึ่งปลีกล้วยที่ตัดออกสามารถนำไปจำหน่ายได้ หรือนำไปประกอบอาหารได้อีกด้วย การนับอายุตั้งแต่แทงปลีกล้วยจนเก็บเกี่ยวพอสังเขปมีดังนี้

๑. หลังจากที่เราสังเกตเห็นกล้วยแทงปลีแล้วนับไปประมาณ ๓๐ วัน ให้สังเกตดูว่าปลีกล้วยบานจนสุดแล้วหรือยัง ก็สามารถตัดปลีออกจากเครือได้ (๑ เดือน)

๒. หลังจากตัดปลีออกจากเครือแล้วก็นับต่อไปอีก ๔๐ วัน ก็สามารถตัดเครือกล้วยไปจำหน่ายได้ ให้สังเกตดูที่ผลของกล้วยว่าเหลืองที่ผลหยาบแล้วหรือยัง ผลของกล้วยจะมีลักษณะกลม (๓ เดือน)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การตัดต้น และไถหน่อ

การไถหน่อจะไถหน่อเพื่อให้เจริญเติบโตเป็นต้น ซึ่งกล้วย ๑ กอหรือ ๑ หลุม ให้ไถหน่อหรือต้น ๔ ต้น เท่านั้น ด้วยวิธี ดังนี้

- หน่อแรกที่ขึ้นหลังจากการปลูกลูกแรกให้ปล่อยไว้ไม่ตัด
- หน่อที่ขึ้นต่อมาในระยะ ๑-๒ เดือน หลังจากการปล่อยหน่อแรกแล้ว ให้ตัดทิ้ง
- เมื่อหน่อแรกอายุครบ ๓ เดือน ให้ปล่อยหน่อที่ ๒ ขึ้น ส่วนหน่ออื่นๆตัดทิ้ง
- ทำในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจะได้หน่อ และต้นทั้งหมดใน ๑ กอ ประมาณ ๔ ต้น/ปี จนถึงการตัด

เครือกล้วยจากต้นแรก ซึ่งจะทำให้มีหน่อหรือต้นเหลือ ๓ ต้น/กอ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคตายพราย เกิดจากเชื้อรา มักจะเป็นกับกล้วยที่มีอายุ ๔-๕ เดือนขึ้นไป โดยจะเห็นทางสีเหลืองอ่อน ตามก้านใบของใบล่างหรือใบแก่ก่อน ต่อมาปลายใบหรือขอบใบจะเริ่มเหลือง และขยายออกไปอย่างรวดเร็วจนเหลืองทั่วใบ ใบอ่อนจะมีการเหลืองไหม้หรือตายหนึ่งและบิดเป็นคลื่น ใบกล้วยจะหักพับบริเวณโคนก้านใบ ใบยอดจะเหลืองตั้งตรงเขียวอยู่ในระยะแรก ต่อมาก็ตายไปเช่นกัน กล้วยที่ตกเครือแล้วจะเหี่ยว ผลลีบเล็กไม่สม่ำเสมอ หรือแก่ก่อนกำหนด เนื้อฟ้ามืด บางครั้งพบใบกล้วยหักพับที่โคนใบโดยไม่แสดงอาการใบเหลือง หรือ

เหลืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ถ้าตัดลำต้นตามขวางจะพบว่าเนื้อในของกาบใบบางส่วนเป็นสีน้ำตาลแดง และอาจมีเส้นใยของเชื้อราให้เห็นบ้าง

การป้องกันและกำจัด

- ๑) โรคนี้เป็นมากกับกล้วยน้ำว้า และกล้วยหอมทอง ควรปลูกกล้วยไข่หรือกล้วยหักมุกแทน
- ๒) ในพื้นที่ปลูกอย่าให้น้ำขังแฉะ เพราะจะทำให้กล้วยเจริญได้ไม่เต็มที่ ทำให้อ่อนแอเป็นโรคง่าย โดยเฉพาะดินที่เป็นกรด จะต้องใช้ปูนขาวปรับสภาพดินให้เป็นกลางเสียก่อน
- ๓) ตัดทำลายต้นที่เป็นโรคด้วยการเผาทิ้ง
- ๔) ใส่ปุ๋ยที่มีแร่ธาตุฟอสเฟตและโปแตสเซียมสูง และไม่ควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนมาก
- ๕) คัดเลือกหน่อพันธุ์กล้วยจากแหล่งที่ไม่มีโรคนี้หรืออย่างน้อยจากกอที่ไม่เป็นโรค

โรคเหี่ยวของกล้วย เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย จะพบอาการเหี่ยวบนใบอ่อน ๆ ของกล้วย และมีอาการ หักตรงก้านใบ อาการเหี่ยวจะระบาคอย่างรวดเร็ว หน่อกล้วยที่กำลังจะแตกยอดมีสีดำ ยอดบิดและแคระแกร็นและ จะตายในที่สุด แสดงอาการคล้ายโรคตายพราย แต่เมื่อตัดดูลักษณะภายในลำต้นจะเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลแดง พบบริเวณไส้กลางต้นและจะขยายไปยังกาบ ก้านใบ และไปยังเครือกล้วย ผล หน่อ ตา กล้วยจะเหลืองและตายในที่สุด ภายในจะพบเนื้อเยื่อเน่าตายเห็นเป็นช่องว่าง เมื่อตัดกล้วยอ่อนที่เป็นโรคแช่น้ำในน้ำ จะพบเชื้อแบคทีเรียสาเหตุเป็นน้ำขุ่น ๆ ไหลออกมาผลจะเน่าดำ

การป้องกันและกำจัด

ใช้หน่อกล้วยที่ไม่มีโรคทำพันธุ์ ระวังไม่ให้เกิดผลกับลำต้นกล้วย แช่หน่อกล้วยที่ถูกตัดแต่งในน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนปลูก

โรคใบจุดของกล้วย เกิดจากเชื้อหลายชนิด แต่ละชนิดแสดงอาการบนใบแตกต่างกัน ดังนี้

๑) ลักษณะอาการเป็นขีดสีน้ำตาลแดงสั้น ๆ ขนานไปกับเส้นใบ บางครั้งกระจายไปทั่วทั้งใบและขยายไปทางกว้าง ทำให้เกิดอาการใบจุด และแผลลามติดต่อกันทำให้เกิดอาการใบไหม้ โดยมากเกิดจากริมใบเข้าไป แผลมีสีน้ำตาลอ่อน ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม พบทุกระยะการเจริญเติบโต โดยมากเป็นกับกล้วยน้ำว้า ทำให้จำนวนหวีน้อยลง ขนาดผลเล็กลงการป้องกันและกำจัด ตัดใบกล้วยที่เป็นโรคนำไปเผาไฟทิ้ง และฉีดพ่นด้วยสารเคมีคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ผสมสารจับใบฉีดพ่น ๒-๓ ครั้งต่อเดือน หรือใช้สารเคมีแมนโคเซบ หรือเบนโนมิลผสมไวท์ออยล์ฉีดพ่น

๒) ลักษณะอาการใบจุดรูปไข่สีน้ำตาล มักเกิดกับกล้วยไข่ บนใบจะเห็นแผลมีลักษณะรูปไข่สีน้ำตาล ตรงกลางแผลสีน้ำตาลอ่อนปนเทาถัดเข้ามามีเส้นวงสีน้ำตาลเข้ม และมีวงสีเหลืองล้อมรอบแผลอีกชั้นหนึ่ง การแผ่ขยายของแผลจะเป็นไปตามความยาวของเส้นใบ การป้องกันและกำจัด ตัดใบที่เป็นโรคออกจากแปลงแล้วเผาทำลายทิ้ง และฉีดพ่นด้วยสารเคมีแมนโคเซบ หรือแคปแทน

๓) ลักษณะอาการใบจุดกลมรี ทั้งขนาดเล็ก-ใหญ่ แผลมีสีน้ำตาล ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม ล้อมรอบด้วยบริเวณสีเหลือง ตรงกลางแผลมีส่วนสปอร์ของเชื้อราสีดำเกิดเรียงเป็นวงมักเป็นกับกล้วยน้ำว้า

การป้องกันและกำจัด

ให้ตัดใบกล้วยที่เหี่ยวแห้งคาต้นไปเผาไฟทิ้ง และฉีดพ่นด้วยสารเคมีแมนโคเซบ

โรคยอดม้วน เกิดจากเชื้อไวรัส แผลงพาหะได้แก่ แมลงประเภทปากดูดทุกชนิด ได้แก่ เพลี้ยต่าง ๆ เชื้อโรคจะแพร่กระจายติดไป กับหน่อหรือส่วนขยายพันธุ์ต่าง ๆ อาการที่พบคือ ในระยะแรก ๆ จะปรากฏรอยขีดสีเขียว และจุดเล็ก ๆ ตามเส้นใบ และก้านใบ ใบถัด ๆ ไปจะมีขนาดเล็กลง สีเหลือง ใบม้วนที่ปลาย เมื่อโรคนี้ระบาดมากขึ้น ต้นกล้วยจะแคระแกร็น ใบขึ้นรวมกันเป็นกระจุก ดอกและปลีของต้นที่เป็นโรคจะเจริญเติบโต อย่างช้า ๆ เมื่อเก็บบจะ

โผล่จะพองโตขึ้น บางคราวเมื่อโผล่ออกมาที่ยอด ทำให้ยอดปริ เครือเล็ก จนใช้ประโยชน์ไม่ได้ ถ้าต้นกล้วยเป็นโรคทุก ๆ หน่อที่เกิดขึ้นมาก็จะเป็นโรคด้วย

การป้องกันและกำจัด

ทำลายส่วนต่าง ๆ ของต้นที่เป็นโรคหรือกอที่สงสัยจะเป็นโรค โดยสังเกต จากอาการดังกล่าวข้างต้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลลำตะเคียน มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	△	←						↔				

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒.๒๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ปี ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลลำตะเคียน มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า โดย มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย จำนวน ๕,๔๗๐ บาท /ไร่
ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๘ ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		หมายเหตุ
	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	
เตรียมดิน	๓๐๐	๓๐๐	
ท่อนพันธุ์/หน่อกล้วย	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	
ปลูก	๓๐๐	๓๐๐	
ยาคุม/ยาฆ่าวัชพืช (๒ ครั้ง)	๑๕๐	๑๕๐	
กำจัดวัชพืช	๒๐๐	๒๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๑ เดือน)	๑๕๐	๑๕๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๓-๔ เดือน)	๓๐๐	๓๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๒๐ (๕ เดือน)	๓๒๐	๓๒๐	
ให้น้ำ	๒๕๐	๓๗๐	
เก็บเกี่ยว	๒๐๐	๒๐๐	
ค่าขนส่ง	๒๐๐	๒๐๐	
รวม	๕,๓๗๐	๕,๔๙๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ปี ๒๕๖๘

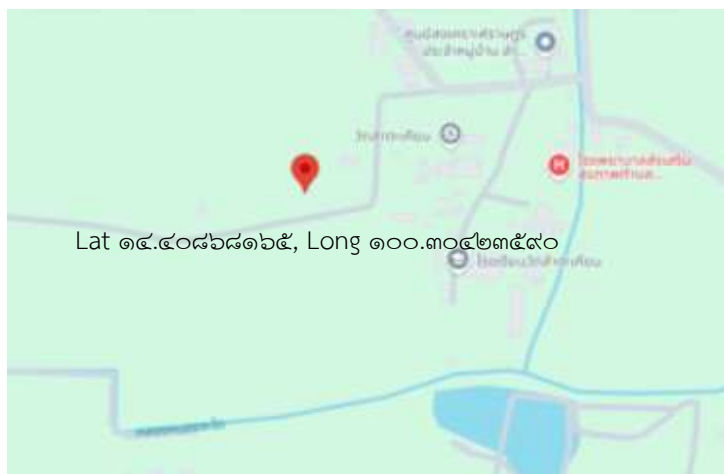
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

วิธีการตลาด(กล้วยน้ำว้า) ของตำบลลำตะเคียน เกษตรกรจะเก็บผลผลิตจำหน่ายแบบผลสดไม่มี
การแปรรูป

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน จำหน่ายผลผลิตที่แปลง ตลาดในชุมชน และมีพ่อค้าคนกลาง
เข้ามารับซื้อในพื้นที่

ภาพที่ ๒.๒๖ แผนที่แสดงจุดรับซื้อผลผลิต(กล้วยน้ำว้า) ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKko3oWKyigluGmXQGvocaOcteGtw9ag>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลลำตะเคียน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ
ด้านไม้ผล (กล้วยน้ำว้า) จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. การลดต้นทุนการผลิต

๒. การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP)

๓. ผลิตสารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพ และจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นางชูจิตร ธารีจิตร	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๕	ไม้ผล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า : มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

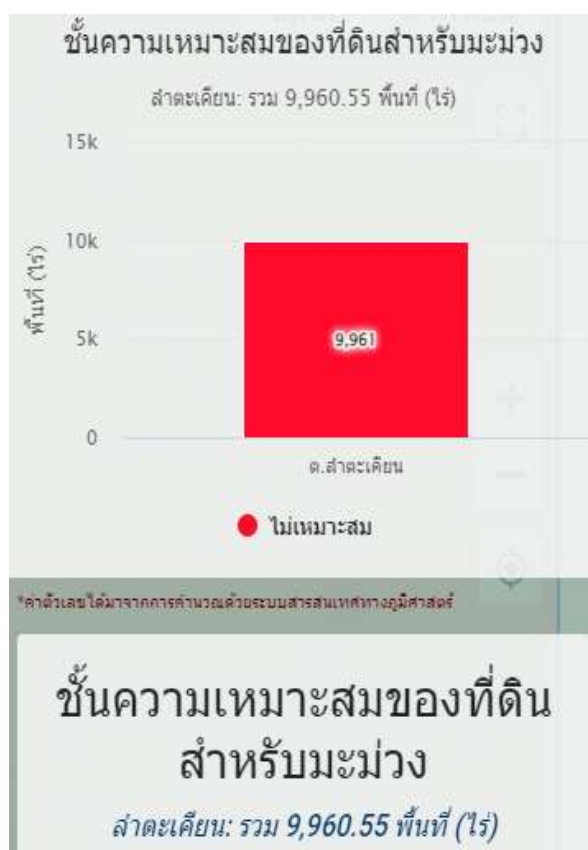
ตำบลลำตะเคียน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมะม่วง ทั้งหมด จำนวน ๙,๙๖๐.๕๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙,๙๖๐.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ (พื้นที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากเป็นพื้นที่รับน้ำ)

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ลำตะเคียน	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๙,๙๖๐.๕๕	๙,๙๖๐.๕๕

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน (ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกมะม่วง (ไร่)
๑	๑	๑.๐๐
๒	๒	๐.๐๐
๓	๓	๒.๐๐
๔	๔	๐.๐๐
๕	๕	๐.๐๐
	รวม	๓.๐๐

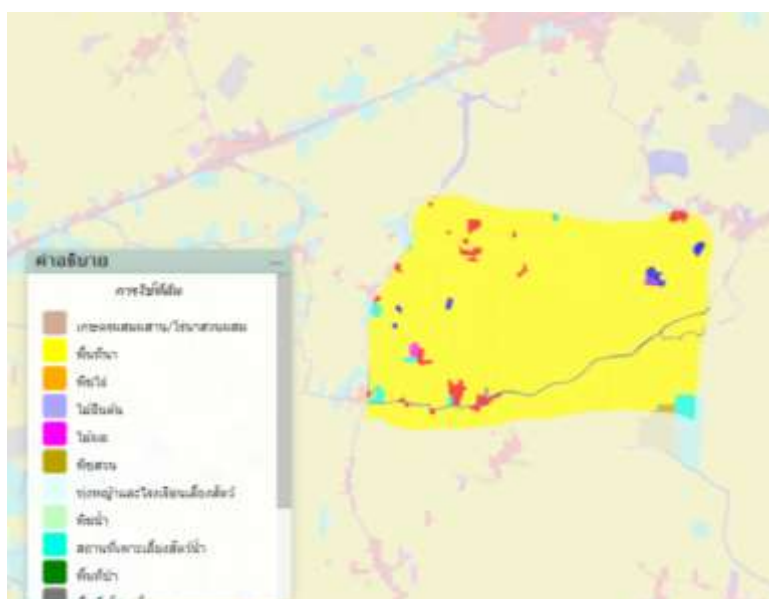
ที่มา: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

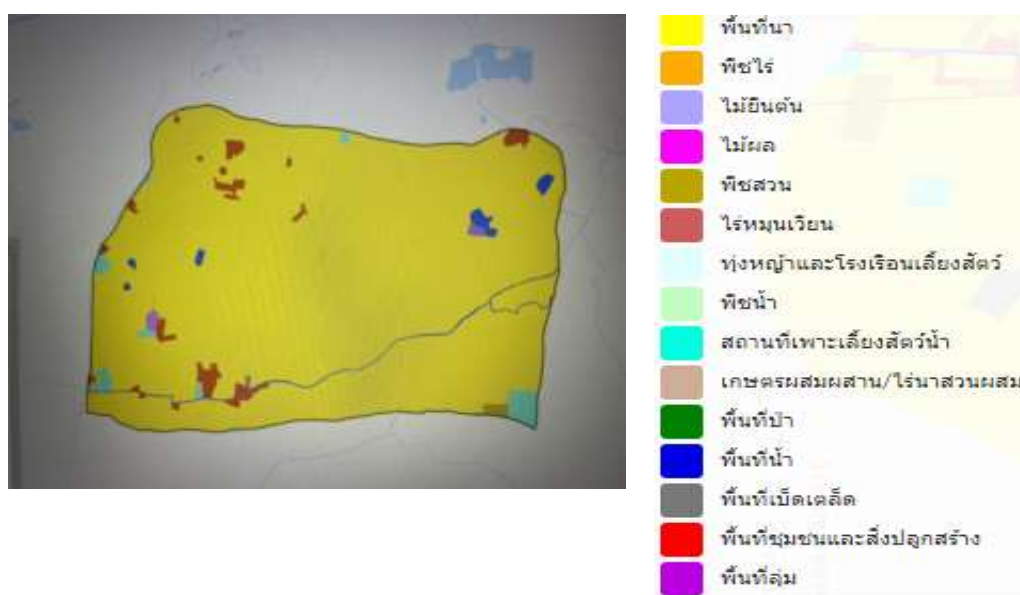
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วงจำนวน ๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๒.๒๖ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๓	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๕๐	๑.๕
๒	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐	๐
๓	๒	๒.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๑.๕
๔	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐
๕	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐
รวม	๕	๓.๐๐	๓.๐๐	๔.๕๐	

ที่มา: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงปริมาณปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๓๑ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การเลือกใช้พันธุ์ดี จะต้องเป็นกิ่งพันธุ์แท้ตรงตามพันธุ์ที่เราต้องการ ปัญหาเรื่องการซื้อ มะม่วงพันธุ์หนึ่งแล้วได้อีกพันธุ์หนึ่งไปแทนเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะกิ่งพันธุ์ที่ออกมาขายกัน ใหม่ๆ ราคาแพงๆ หากซื้อไปแล้วเป็นพันธุ์ปลอมนอกจากจะเสียเงินเสียเวลาแล้วยังเข้าใจไปอีกนาน ดังนั้นก่อนซื้อ จะต้องซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมพื้นที่ปลูก “พื้นที่ดอน” การปลูกมะม่วงในพื้นที่ดอนจะต้องปรับพื้นที่ให้ค่อนข้างเรียบเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เก็บเศษไม้และก้อนหินออกให้หมด จากนั้นให้ไถดินตากไว้ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์

การวัดระยะปลูก ก่อนอื่นจะต้องดูสภาพพื้นที่เป็นหลัก นักวิชาการหลายท่านต่างแนะนำให้วัดระยะแถวในแนวเหนือ-ใต้ หรือปลูกมะม่วงแบบขวางตะวันเพื่อให้ต้นมะม่วงได้รับแสงแดดอย่างทั่วถึงทุกต้น แต่บางครั้งสภาพพื้นที่ของเราไม่อำนวยก็สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้

(๒) การปลูก

การเตรียมหลุมปลูก หากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ แนะนำให้ใช้เครื่องเจาะหลุมช่วยจะเป็นการประหยัดเวลาและช่วยประหยัดค่าแรงงานไปได้มาก เครื่องเจาะที่นิยมใช้โดยทั่วไป จะมีขนาดหลุมกว้าง ๕๐-๗๕ เซนติเมตร เจาะลึกลงไปประมาณ ๕๐ เซนติเมตร แต่หากเป็นการปลูกไว้ตามสวนหลังบ้าน แบบบ้านละ ๑-๒ ต้น ให้ใช้จอบขุดหลุมกว้าง, ยาวและลึก ๕๐ เซนติเมตร ก็พอ หลังขุดหลุมเสร็จให้หาปุ๋ยคอกเก่ามาผสมกับดินที่ขุดขึ้นมา ต้นละ ๑-๒ บั้งก็ พยายามใช้จอบผสมคลุกเคล้าดินกับปุ๋ยคอกให้เข้ากันดี เพราะหากผสมไม่ดีอาจมีปัญหาทำให้มะม่วงที่ปลูกใหม่ตายเพราะปุ๋ยคอกได้

ระยะปลูกที่เหมาะสมโดยทั่วไปแล้ว จะใช้ระยะระหว่างต้น ๖ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ปลูกได้ ๔๕ ต้น แต่อาจมีเกษตรกรบางรายปรับระยะปลูกใหม่ให้ชิดกว่าเดิม เป็นระหว่างต้น ๕ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกได้ประมาณ ๕๒ ต้น ได้จำนวนต้นมะม่วงเพิ่มจากเดิม ๗ ต้น ต่อไร่เหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย แต่การปลูกแบบนี้ชาวสวนจะต้องควบคุมทรงต้นให้ดี

(๔) ระบบการให้น้ำ

๑. เมื่อเก็บเกี่ยวผลเสร็จแล้ว ควรจะใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตรเสมอและทุกครั้ง ที่ใส่ปุ๋ยต้องรดน้ำถ้าฝนไม่ตกหรือดินไม่มีความชื้นพอ และควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอกับมะม่วงในช่วงต้องการเร่งการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบ โดยให้น้ำตั้งแต่เก็บเกี่ยวผลเสร็จไปจนถึงเดือนกันยายน

๒. มะม่วงก่อนออกดอก ต้องไม่ให้น้ำเพราะมะม่วงต้องการพักตัวหรือหยุดการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบเพื่อสะสมอาหารเตรียมแทงช่อดอก ดังนั้นช่วงอดน้ำให้กับต้นมะม่วงเป็นเวลา ๑ เดือน (ต.ค.-ต้นพ.ย.) และอาจใช้วิธีรมควันโดยสูบบุหรี่ให้ควันร้อนไล่ความชื้นในดิน หรือวิธีควั่นตามกิ่งไม่ให้เข้าไปถึงยอด

๓. เมื่อมะม่วงเริ่มออกดอกและดอกเริ่มบาน เริ่มให้น้ำโดยให้ทีละน้อยพอหน้าดินเปียก โดยใช้ไม้ฉีดยาล้างช่อดอกก็ได้จนกว่าผสมเกสรติดเป็นผลอ่อนเล็ก ๆ จึงค่อยเพิ่มการให้น้ำขึ้นทีละน้อยแต่ยังไม่ต้องมาก หลังจากนั้น ๔๗ วัน ผลมะม่วงได้วัยขนาดชบเผาะ (นับจากวันที่ดอกบาน) ต้นมะม่วงต้องการน้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอจนกว่าผลมะม่วงอายุได้ ๗๐ วัน นับแต่ดอกบานให้ลดปริมาณการให้น้ำลงทีละน้อย จนกว่าผลอายุ ๙๐ วัน หลังจากดอกบาน (ระยะเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐๐-๑๑๕ วัน)

(๕) การดูแลรักษา

การให้น้ำหลังจากการปลูกใหม่ๆ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น ๓ - ๔ วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้ การให้น้ำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการปลูกมะม่วง เพื่อให้ผลได้อย่างเต็มที่ การให้น้ำอย่างเพียงพอตามที่ต้นมะม่วงต้องการ จะช่วยให้ต้นมะม่วงเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ไม่ชะงักการเจริญเติบโต ทำให้ได้ผลเร็วขึ้น การปลูกมะม่วงในที่ที่น้ำไม่อุดมสมบูรณ์ ควรจะกะเวลาปลูกให้ดี ให้ต้นกล้ามะม่วงได้รับน้ำฝนนานที่สุด เพื่อต้นจะได้ตั้งตัวได้ก่อนที่จะถึงฤดูแล้ง หรือการปลูกต้นกล้าก่อน แล้วจึงจะปลูกมะม่วงตามลงไป ดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยประหยัดการให้น้ำได้มาก

การกำจัดวัชพืชต้องทำอยู่เสมอ เพราะวัชพืชต่างๆ จะคอยแย่งน้ำและอาหารจากต้นมะม่วง และการปล่อยให้แปลงปลูกกรูกร้าง จะกลายเป็นที่อยู่อาศัยของโรคแมลงต่างๆ ที่จะทำลายต้นมะม่วงอีกด้วย การกำจัดวัชพืชทำได้หลายวิธี เช่น การถางด้วยจอบ การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชแซม การใช้สารเคมี และการคลุมดินด้วยวัสดุคลุมดินต่างๆ เป็นต้น การจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความสะดวกและเหมาะสมของแต่ละราย เช่น ถ้ามีแรงงานเพียงพอควรปลูกพืชแซม แล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตไปเรื่อย ๆ หรือใช้วิธีไถพรวนดินกำจัดหญ้าอยู่เสมอ แต่ถ้ามีแรงงานพอ ควรใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน เพราะพืชคลุมดินปลูกครั้งเดียวสามารถอยู่ได้หลายปี

(๖) การใส่ปุ๋ย

จำนวนปุ๋ยที่ใส่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ดินโปร่ง เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน จำนวนที่ใส่ไม่จำกัด ถ้าดินทรายจัดก็ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ให้มากหน่อย สำหรับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ นั้น จำนวนปุ๋ยที่ใส่ขึ้นอยู่กับว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด แต่มีหลักคิดอย่างคร่าวๆ ได้ดังนี้คือ จำนวนกิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี เท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุของต้นมะม่วง เช่น มะม่วงอายุ ๒ ปีใส่ ๑ กิโลกรัม อายุ ๓ ปีใส่ ๑.๕ กิโลกรัม อายุ ๔ ปีใส่ ๒ กิโลกรัม เรื่อยไป จนถึงมะม่วงอายุ ๑๐ ปีใส่ ๕ กิโลกรัม หลังจากมะม่วงอายุ ๑๐ ปีขึ้นไปแล้วไม่ยึดหลักดังกล่าวนี้ แต่ดูจากผลผลิตมะม่วงแต่ละปี ถ้าปีที่แล้วให้ผลมาก ก็จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณปุ๋ยให้มากขึ้นตามส่วน และยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดินด้วย

วิธีใส่ปุ๋ย เมื่อต้นยังเล็กอยู่ ควรใช้วิธีขุดพรวนดินต้น ๆ รอบๆ ต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แบ่งจำนวนปุ๋ยที่จะใส่ออกเป็น ๔ ส่วน ใส่ปุ๋ยบริเวณรอบๆ ทรงพุ่มตรงบริเวณที่พรวน ประมาณ ๓ ส่วน อีก ๑ ส่วนโรยบนพื้นดินภายในทรงพุ่ม แต่ควรระวังอย่าใส่ปุ๋ยให้ชิดกับโคนต้น เพราะปุ๋ยจะทำให้เปลือกของลำต้นเน่า และจะทำให้มะม่วงตายได้ จากนั้นจึงรดน้ำให้ชุ่ม ส่วนในต้นที่โตแล้ว อาจใช้วิธีขุดเป็นรางดินรอบต้นภายในรัศมีของทรงพุ่ม ขุดรางดินลึกประมาณ ๖ นิ้ว ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักลงไปเป็นราง ตามด้วยปุ๋ยวิทยาศาสตร์ แล้วกลบดิน รดน้ำให้ชุ่ม ส่วนภายในบริเวณทรงพุ่มให้ขุดพรวนเพียงเล็กน้อย แล้วหว่านปุ๋ยเช่นเดียวกัน เหตุผลที่ใส่ปุ๋ยรอบบริเวณรัศมีทรงพุ่ม เพราะรากที่หาอาหารได้แก่รากฝอย จะอยู่มากในบริเวณรัศมีทรงพุ่ม หลังจากใส่ปุ๋ยแล้วควรรดน้ำตาม

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บผลมะม่วงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ต้องเก็บให้ถูกต้อง เพื่อให้ผลมะม่วงที่ได้มีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด ไม่อ่อนเกินไป หรือปล่อยให้สุกเกินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ของมะม่วงและความใกล้เคียงของตลาด เป็นสำคัญ

ผลมะม่วง ข้อสังเกตง่ายๆ ว่ามะม่วงจะแก่เมื่อใดนั้น สิ่งที่น่าสังเกต ๒ ประการคือ

แก้มผลทั้ง ๒ ข้างพองโตเต็มที่ สีผิวเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีขาวจาง สังเกตจากผิวของผลมะม่วงมีสีขาวนวล หรือไขปกคลุมผล

เก็บตัวอย่างผลมะม่วงมา ๒-๓ ผล เพื่อทดสอบ โดยนำมะม่วงมาแช่น้ำดู หากผลมะม่วงจมน้ำแสดงว่าแก่จัด ถาลอยแสดงว่ายังอ่อนอยู่พอเก็บได้ และเวลาเก็บต้องอย่าให้ช้า มิฉะนั้นจะเน่าและเสียได้ง่าย เวลามะม่วงสุก

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การบำรุงต้นมะม่วงหลังการเก็บผล

ต้นมะม่วงที่ติดผลจะต้องใช้แร่ธาตุอาหารจำนวนมากสำหรับเลี้ยงผล ยิ่งติดผลมากก็ยิ่งต้องใช้ธาตุอาหารมาก ดังนั้น การบำรุงต้นให้สมบูรณ์หลังจากที่เก็บผลแล้วจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง สามารถจะให้ผลในปีต่อไปได้

การบำรุงต้น ทำได้ดังนี้คือ ขุดพรวนบางๆ รอบโคนต้น โรยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรืออาจเติมปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงไปด้วยก็จะยิ่งดี เสร็จแล้วรดน้ำให้ชุ่ม หลังจากนั้น ถ้าให้น้ำอยู่เสมอเป็นระยะๆ จะช่วยให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง แต่ควรระงับการให้น้ำประมาณ ๕-๖ เดือน ก่อนที่มะม่วงจะออกดอก เพราะถ้าให้น้ำในระยะนี้ ต้นมะม่วงอาจแตกใบอ่อน แล้วใบอ่อนจะแก่ไม่ทัน การที่มะม่วงจะออกดอกได้ ใบต้องแก่จัดเต็มที่ก่อนเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์

อีกวิธีหนึ่งคือ การทำรางดินรอบต้น โดยการขุดเป็นร่องลึกประมาณ ๑ ศอก รอบต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แล้วใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงในรางดินนั้น แล้วกลบดินรดน้ำให้ชุ่ม ให้ทำเช่นนี้ทุกๆ ปี รางดินนี้จะขยายออกไปเรื่อยๆ เพราะต้นมะม่วงจะโตขึ้นทุกๆ ปี

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคแมลงศัตรูและการป้องกันกำจัด

การพ่นยา กล้ามะม่วงที่ใช้สำหรับเพาะทำต้นต่อ อาจมีเชื้อราและเพลี้ยทำลายยอดอ่อน รวมทั้งแมลงกัดกินใบอ่อนที่โผล่ขึ้นมา จึงจำเป็นต้องพ่นสารเคมีฆ่าเชื้อราและเพลี้ยกันไว้ สารเคมีที่ใช้กันแพร่หลาย ได้แก่ คูปราวิท ป้องกันเชื้อรา และเซฟวิน ป้องกันแมลงกัดกินใบ รวมทั้งพาราไธออน หรือมาลาไธออน กันเพลี้ยหรือแมลงดูดน้ำเลี้ยง

สำหรับมะม่วงต้นใหญ่ ศัตรูที่สำคัญ ได้แก่

๑. แมลง

เพลี้ยจักจั่นมะม่วง (Mango hopper: *Idiocerus* spp) จะเข้าทำลายมะม่วงตั้งแต่เริ่มออกดอก โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากดอกและช่อดอก ทำให้ดอกร่วงหล่น ถ้าดูดน้ำเลี้ยงที่ผลอ่อนก็จะทำให้ผลอ่อนร่วงหล่น มะม่วงไม่ค่อยติดผล เพลี้ยจักจั่นมะม่วงยังถ่ายมูลที่มีลักษณะเป็นน้ำหวานออกมาติดอยู่ตามใบ เป็นอาหารของราดำ ทำให้ราดำระบาดจับอยู่ตามใบมะม่วง ทำให้ใบมะม่วงสังเคราะห์อาหารได้น้อยลง

การป้องกันและกำจัด ให้พ่นสารเคมี เช่น เซฟวินทุก ๗ วัน โดยเริ่มต้นเมื่อมะม่วงเริ่มแตกช่อดอก แต่งเว้นการพ่นสารเคมีเมื่อดอกมะม่วงกำลังบาน และเมื่อเห็นว่ามะม่วงติดผลดีแล้ว

นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ยังอาจไล่ให้เพลี้ยจักจั่นหนีไปได้ โดยการสูมควันที่โคนต้นมะม่วงให้มีควันมากๆ ส่วนการกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลงนั้น ให้ทำก่อนที่จะระบาดมาก หรือทำในระยะที่ยังเป็นตัวอ่อน จะสามารถกำจัดได้ง่าย ถ้าปล่อยไว้นานเป็นตัวแก่จะมีปีกบินหนีไปยังต้นอื่น เมื่อคนเดินเข้าไปใกล้ หรือเมื่อพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งจะทำให้การกำจัดไม่ค่อยได้ผล

เพลี้ยไฟ นอกจากเพลี้ยจักจั่นมะม่วงแล้ว ในระยะที่มะม่วงออกดอกนี้ อาจมีเพลี้ยไฟเข้าทำลายช่อดอกด้วย โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอก ทำให้ดอกร่วง เช่นกัน เพลี้ยไฟทำลายพืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอกมะม่วง ทำให้เป็นแผลจุดสีดำ ถ้าระบาดรุนแรงผลมะม่วงจะเป็นสีดำเกือบทั้งหมด ถ้าเป็นระยะดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วง ไม่ติดผลหรือติดผลน้อย ซึ่งจะระบาดเมื่ออากาศร้อนและแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามมีการพบเห็นเพลี้ยไฟหลังจากฝนตกบ้าง

การป้องกันและกำจัด ถ้าพบไม่มากให้ตัดทำลาย เผาทิ้ง ถ้าพบมากควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่น Cyhalothrin หรือ โมโนโครโทฟอส หรือคาร์บาริล ฉีดพ่นอย่างน้อย ๒ ครั้งเมื่อเริ่มแทงช่อดอก และช่วงมะม่วงติดผลขนาด ๐.๕-๑ ซม. หรือเท่ามะเขือพวง

หนอนเจาะลำต้น เป็นหนอนของด้วงปีกแข็ง หนอนยาว ตัวสีน้ำตาล โดยตัวแม่วางไข่ตามรอยแตกของเปลือกต้นมะม่วง แล้วตัวหนอนจะกัดกินเนื้อไม้เข้าไปในต้นหรือกิ่ง และจะสร้างขุยปิดรูที่มันเจาะเข้าไป ถ้าระบาดมากๆ ต้นหรือกิ่งจะตายได้

การป้องกันและกำจัด ป้องกันไม่ให้ด้วงชนิดนี้มาวางไข่ที่เปลือกของลำต้น โดยการทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นและลำต้น อย่าให้ลำต้นมีรอยแผล ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของแมลง การฉีดยาฆ่าแมลงอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ด้วงไม่มีโอกาสวางไข่ โดยฉีดตามรอยแตกของเปลือกไม้ พ่นสารชนิดที่มีกลิ่นและดูดซึมเคลือบเปลือกลำต้นเป็นครั้งคราว หากพบว่าไม้ตัวหนอนกัดกินเข้าไปข้างในแล้ว และสร้างขุยปิดปากรูอยู่ให้รีบทำลายตัวหนอนทันที โดยหาเหล็กแหลมเขี่ยเอาตัวหนอนออกมา หรือฆ่าตัวหนอนเสีย แต่ถ้าตัวหนอนเข้าไปลึกแล้ว ให้ใช้ยาฉีดแบบสเปรย์ฉีดเข้าไปในรู แล้วอุดรูด้วยดินเหนียวหรือดินน้ำมัน หรือเคมีชนิดฟุ้งกระจาย เช่น ฟูโมแก๊ส พ่นเข้าไปตามรูเพื่อให้สารเคมีระเหยไปฆ่าตัวหนอน จะทำให้ตัวหนอนตาย

ด้วงมะม่วง เป็นด้วงปีกแข็ง มีวงยาว ตัวแก่จะวางไข่ที่ผลอ่อน แล้วตัวหนอนจะเจริญอยู่ในเมล็ด พอเป็นตัวแก่ก็จะกัดกินเนื้อออกมา

การป้องกันและกำจัด เมื่อตัวหนอนเข้าไปอยู่ข้างในแล้ว กำจัดได้ยาก และผลมะม่วงมักเสียหายไปแล้ว การฉีดยาฆ่าแมลงประเภทดูดซึมจะช่วยได้บ้าง การดูแล หมั่นทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของด้วงและแมลงต่างๆ จะช่วยป้องกันการระบาดของด้วงมะม่วงได้

แมลงวันผลไม้ทำลายผลมะม่วง แมลงวันผลไม้ตัวเมียจะวางไข่ใต้ผิวของผลมะม่วง เมื่อไข่เจริญเป็นตัวหนอน หนอนจะไชซอนกินเนื้อมะม่วงเป็นอาหาร ทำให้ผลมะม่วงเน่าเสียหายร่วงหล่นได้

การป้องกันและกำจัด ทำได้หลายวิธี

๑. ห่อผลมะม่วงด้วยกระดาษหรือใบตองแห้ง

๒. ทำลายดักแด้โดยการไถพรวนดินบริเวณโคนต้น หรือใช้สารเคมีฆ่าแมลงพ่นลงดินเพื่อฆ่าดักแด้ เช่น ดีลตริน คลอเดน

๓. เก็บผลมะม่วงที่ถูกทำลายโดยแมลงวันผลไม้ที่หล่นโคนต้นทำลายเสีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลลำตะเคียน มีการปลูกมะม่วง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง	←						△					→
	←			▽								→

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒.๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ปี ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลลำตะเคียน มีต้นทุนการผลิตมะม่วง โดย มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย จำนวน ๗,๙๒๐ บาท /ไร่ ตารางที่ ๒.๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี ๒๕๖๘ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		หมายเหตุ
	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	
เตรียมดิน	๔๐๐	๔๐๐	
ต้นพันธุ์	๔,๕๐๐	๔,๕๐๐	
ปลูก	๓๐๐	๓๐๐	
ยาคุม/ยาฆ่าวัชพืช (๒ ครั้ง)	๑๕๐	๑๕๐	
กำจัดวัชพืช	๒๐๐	๒๐๐	
สารกำจัดแมลงศัตรูพืช	๒๕๐	๒๕๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕	๑,๐๒๐	๑,๐๒๐	
ค่าห่อผล/วัสดุอุปกรณ์	๔๕๐	๔๕๐	
ให้น้ำ	๒๕๐	๒๕๐	
เก็บเกี่ยว	๒๐๐	๒๐๐	
ค่าขนส่ง	๒๐๐	๒๐๐	
รวม	๗,๙๒๐	๗,๙๒๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ ปี ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

วิธีการตลาด(มะม่วง) ของตำบลลำตะเคียน เกษตรกรจะเก็บผลผลิตจำหน่ายแบบผลสดไม่มีการแปรรูป

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรตำบลลำตะเคียน จำหน่ายผลผลิตที่แปลง ตลาดในชุมชน และมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อ

ในพื้นที่

ภาพที่ ๒.๓๓ แผนที่แสดงจุดรับซื้อผลผลิต (มะม่วง) ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKkom0WKyigluGmXQGvocrnOcteGtw๙ag>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลลำตะเคียน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล (มะม่วง) จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. การลดต้นทุนการผลิต

๒. การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP)

๓. ผลิตสารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพ และจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

ตารางที่ ๒.๒๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะม่วง ตำบลลำตะเคียน อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นาย วิเชียร สืบนิคม	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๓	ไม้ผล
๒	นางชูจิตต์ ธารีจิตร	๓	ลำตะเคียน	ผักไห่	๒๕๖๕	ไม้ผล

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลองค์กรเกษตรกร <http://ffgdev.doe.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒.๒๙ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ข้าว พืชผัก ไม้ผล ฯลฯ - ราคาผลผลิตตกต่ำ - ต้นทุนการผลิตสูง - คุณภาพผลผลิตไม่ผ่านการรับรองตามมาตรฐานการเกษตร - การขาดองค์ความรู้ ด้านวิชาการ ด้านการตลาด	๑. ภัยพิบัติ (น้ำท่วม, แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๖. เกิดจากการไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าการเกษตรได้ ๗. มีพ่อค้าคนกลางรับซื้อผลผลิต ๘. เกษตรกรปลูกพืชพร้อมกันและเหมือนกันทำให้ถูกกดราคาสินค้า	๑. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรอบการปลูกพืชส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในภาวน้ำน้อย ๒. พัฒนาศูนย์ ศจช. และ ศดปช. ให้มีความพร้อมทุกสถานการณ์ ให้ความรู้ด้านการป้องกันการศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและจัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๓. รวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยในการผลิตจำนวนเยอะเพื่อที่จะได้ราคาค่าต้นทุนที่ต่ำลง ๔.หาช่องทางในการลดต้นทุนในการผลิตในสิ่งที่ไม่จำเป็นลง ๕.ใช้แหล่งเงินทุนจาก ธกส.หรือสหกรณ์การเกษตร ๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๗. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP และสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด ๘. ทำปฏิทินการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	ทุกหมู่บ้าน	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุน้อย ๒. ไม่มีการบริหารจัดการกลุ่ม ๓.ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๔. ขาดองค์ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ๕. เกษตรกรมีองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตร	๑. การบริหารจัดการไม่เป็นระบบเนื่องจากกลุ่มที่ตั้งขึ้นมายังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. กลุ่มไม่เข้มแข็ง เนื่องจากเกษตรกรวัยแรงงานไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกษตรกรเป็นผู้มีอายุน้อยทำไม่ไหว ๓. เกษตรกรไม่มีความรู้ในกิจกรรมของกลุ่มที่เพียงพอ	๑. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. ศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ๓. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเชื่อมโยงการตลาด ๔. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ	ทุกหมู่บ้าน	
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพของความรู้ด้านการแปรรูป ๓. ขาดตลาดรองรับผลผลิต	๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้า ๓. ขาดตลาดรองรับผลผลิต	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อของบประมาณจัดซื้อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ส่งเสริมการขอรับมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้าและ ให้ความรู้ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ๓. ส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาด ผ่านทางเทคโนโลยี หรือการตลาดออนไลน์	ทุกหมู่บ้าน	

๒ การจัดทำ TOWS Matrix

๒.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลลำตะเคียน

ตารางที่ ๒.๓๐ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีเกษตรกรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร และพร้อมที่จะเรียนรู้ ๒. พื้นที่เหมาะสมกับการเกษตร ๓. มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ อยู่ในเขตชลประทาน ๔. มีกลุ่มและองค์กรเกษตรกร ๕. มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานด้านการเกษตรในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ๖. มี SF/YSF ที่มีความรู้ มีทักษะและความชำนาญทางการเกษตร ๗. มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๕ ราย ๘. มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ ได้แก่ ศบกต. ศดปช. ศจช. และ แปลงใหญ่	๑. เกษตรกรยึดติดกับการเกษตรแบบเดิม ๒. เกษตรกรไม่ชำนาญการใช้เทคโนโลยี ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๔. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ของตนเอง ๕. ขาดแคลนเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่ ๖. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก ๗. การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็งหรือขาดการรวมกลุ่ม
โอกาส(O)	กลยุทธ์เชิงรุก(SO) ใช้จุดแข็งผลักดันโอกาส	กลยุทธ์เชิงแก้ไข(WO) ใช้โอกาสลดจุดอ่อน
๑. ได้รับการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์และองค์ความรู้ จากหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญ ๒. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก ๓. รัฐบาลให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนภาคเกษตรมาโดยตลอด ๔. มีแหล่งเงินทุนหรือสถาบันการเงินในพื้นที่	๑. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด ๒. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด	๑. กำหนดมาตรการจำกัดการใช้สารเคมี ๒. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้
อุปสรรค(T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน(ST) ใช้จุดแข็งลดอุปสรรค	กลยุทธ์เชิงรับ(WT) จัดการกับจุดอ่อนและอุปสรรค
๑. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒. บางช่วงประสบปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. คุณภาพผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ๔. ต้นทุนการผลิตสูง	๑. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ๒. พัฒนาแหล่งน้ำระบบชลประทานเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ๓. ส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง ๒. ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
- ๑.๒. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด
- ๑.๓. ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน
- ๑.๔. สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ
- ๑.๕. ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต
พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑. กำหนดมาตรการจำกัดการใช้สารเคมี
- ๒.๒. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้
- ๒.๓. ส่งเสริมเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๔. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

๒.๕. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

๓. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๓.๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง
- ๓.๒. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์
- ๓.๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๓.๔. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ๓.๕. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ๓.๖. บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
- การลดต้นทุนการผลิต

- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
- การตลาด
- การบริหารจัดการกลุ่ม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนานาบรรจุกัญท์
- พัฒนาด้านการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

๑.๒.๔ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- งดเผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ ๓.๑ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลลำตะเคียน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. ๑. โครงการ ลดต้นทุนการผลิตข้าว	ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่ม ผลผลิตข้าว	วสช.ศูนย์ ข้าวชุมชน ตำบล ลำตะเคียน	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗	สนง.กษอ.ผักไห่
	๒. โครงการส่งเสริมการ ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน การใช้สารเคมี	ส่งเสริมเกษตรกรและชุมชนร่วม วางแผนการจัดการศัตรูพืช ตั้งแต่ก่อนการระบาด ติดตาม สถานการณ์ศัตรูพืชอย่าง ต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดการ ศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานให้คล อบคลุมสินค้าเกษตรในพื้นที่	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๓. โครงการส่งเสริมการ ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุงดิน	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุง ดิน	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๔. โครงการพัฒนา สินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ความปลอดภัย (GAP)	เพื่อให้สินค้าเกษตรได้รับการ รับรองมาตรฐานการผลิตพืช (GAP)	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๕. โครงการส่งเสริม และพัฒนาความมั่นคง ทางอาหาร	เพื่อให้เกษตรกรและสินค้า เกษตรมีความปลอดภัย	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๖. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาระบบการปลูกพืชด้วย เทคโนโลยีสมัยใหม่	ส่งเสริมและพัฒนาระบบการ ปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-	สนง.กษอ.ผักไห่
	๗. โครงการส่งเสริม และพัฒนาตลาด ออนไลน์	ส่งเสริมและพัฒนาการทำตลาด ออนไลน์	วสช.ศูนย์ ข้าวชุมชน ตำบลลำ ตะเคียน	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-		๑๐๐,๐๐๐-	สนง.กษอ.ผักไห่

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการพัฒนา เครือข่ายเกษตรกร	สร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๒. โครงการพัฒนา เกษตรกรต้นแบบ	สร้างเกษตรกรต้นแบบด้านการ ผลิตพืช	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๓. โครงการพัฒนา เกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มี ความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และสามารถปรับตัวภายใต้ สถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๔. โครงการพัฒนา เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart farmer)	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่น ใหม่ให้มีความรู้ความสามารถใน การผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และสามารถปรับตัว ภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ได้	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๕. โครงการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ การบริหารการตลาด ของวิสาหกิจชุมชน	เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ การตลาดให้มีประสิทธิภาพ	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๓,๖๐๐		๓,๖๐๐		๓,๖๐๐		๓,๖๐๐		๓,๖๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๖. โครงการส่งเสริม การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว คุณภาพดี	ส่งเสริมการผลิตไม้ประดับเพื่อ ตอบสนองความต้องการของ ตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมการผลิต	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗		๑๑,๔๑๗	สนง.กษอ.ผักไห่
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากรการเกษตร	๑. โครงการพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไห่
	๒. โครงการส่งเสริม การหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร	เพื่อลดปัญหามลภาวะทาง อากาศ	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐		๑๐,๑๔๐	สนง.กษอ.ผักไห่

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	
การแปรรูปผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการพัฒนา สินค้าการแปรรูปสู่ มาตรฐาน	พัฒนาสินค้าแปรรูปให้ได้รับ มาตรฐาน	เกษตรกร	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไถ่
	๓. โครงการพัฒนา บรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร	พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร	เกษตรกร และ วิสาหกิจ ชุมชน	ตำบลลำตะเคียน	ถ่ายทอด ความรู้		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐		๒๕,๐๐๐	สนง.กษอ.ผักไถ่

ภาคผนวก

โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว

๑. หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลลำตะเคียน เกิดจากการร่วมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โดยได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามีปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นทางกลุ่มจึงเห็นความสำคัญของการลดต้นทุนการผลิต โดยให้หันมาใช้วิธีการตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์ และการใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ซึ่งนอกจากจะลดต้นทุนการผลิตเป็นหลักแล้ว ยังส่งผลให้ปริมาณและผลผลิตมีคุณภาพที่ดี สมาชิกในกลุ่มมีรายจ่ายลดลง มีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดความเข้มแข็ง และพัฒนาอาชีพทำนาให้ยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการลดต้นทุนการผลิต การตรวจวิเคราะห์ดิน และสามารถผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

๒.๓ เพื่อพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ของชุมชน

๓. เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ :

๑. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต การตรวจวิเคราะห์ดิน การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้
๒. สามารถพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวในชุมชนเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าศึกษาดูงาน

เป้าหมายเชิงปริมาณ :

๑. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน ๒๖ ราย มีความรู้และความเข้าใจในตรวจวิเคราะห์ดิน การผลิตและการนำสารชีวภัณฑ์ไปใช้ทดแทนสารเคมี
๒. สมาชิกจำนวนร้อยละ ๕๐ สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าว

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ ๔ ตำบลลำตะเคียน อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ลงพื้นที่สำรวจกิจกรรมทางการเกษตร การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- ๖.๒ จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าวให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน ๒๖ ราย
- ๖.๓ แบ่งหน้าที่ในการฝึกปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ดิน และการผลิตสารชีวภัณฑ์
- ๖.๔ ให้ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชุมชี้แจงเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการ
- ๗.๒ คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่
- ๗.๓ จัดทำแปลงสาธิต โดยร่วมกับเกษตรกรในการทำกิจกรรมร่วมกัน
- ๗.๔ อบรมเกษตรกรพร้อมเรียนรู้ด้วยกันกับเกษตรกร
- ๗.๕ ติดตามผลการจัดอบรมพร้อมทั้งให้คำแนะนำกับเกษตรกร
- ๗.๖ ประเมินผลการดำเนินการ

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๑,๔๑๗ บาท (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยสิบเจ็ดบาทถ้วน)

รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการฝึกอบรมการลดต้นทุนการผลิตข้าว

ลำดับที่	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๒๖ ราย ๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	๒,๖๐๐
๒	ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๒๖ ราย ๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	๑,๓๐๐
	การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา	
๓	หัวเชื้อราไตรโคเดอร์มา+ค่าจัดส่ง จำนวน ๓ ขวด ๆ ละ ๑๒๙ บาท	๓๘๗
๔	ถุงร้อนใส ขนาด ๘ x ๑๔ นิ้ว จำนวน ๑ กิโลกรัม ๆ ละ ๘๕ บาท	๘๕
๕	ข้าวสารเจ้า จำนวน ๕ กิโลกรัม ๆ ละ ๒๕ บาท	๑๒๕
๖	ยางวงรัดถุง จำนวน ๐.๕ กิโลกรัม	๔๐
	การผลิตเชื้อราเมตาไรเซียม	
๗	หัวเชื้อราเมตาไรเซียม+ค่าจัดส่ง จำนวน ๓ ขวด ๆ ละ ๒๐๐ บาท	๖๐๐
๘	ถุงร้อนใส ขนาด ๘ x ๑๔ นิ้ว จำนวน ๑ กิโลกรัม ๆ ละ ๘๕ บาท	๘๕
๙	ข้าวสารเจ้า จำนวน ๕ กิโลกรัม ๆ ละ ๒๕ บาท	๑๒๕
๑๐	ยางวงรัดถุง จำนวน ๐.๕ กิโลกรัม	๔๐
	การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง	
๑๑	ขวดน้ำเปล่าขนาด ๑.๕ ลิตร จำนวน ๓๐ ขวด	๓๐
๑๒	ไข่ไก่ ๑ แผง	๖๕
๑๓	ผงชูรส ๑ ถุง	๒๐
	น้ำหมักชีวภาพ จากพืช (เศษผัก/ผลไม้)	
๑๔	ถังพลาสติกพร้อมฝา จำนวน ๓ ใบ ๆ ละ ๓๐๕ บาท	๙๑๕
๑๕	น้ำตาลโมลาส จำนวน ๖๐ ลิตร ๆ ละ ๑๕ บาท	๙๐๐
	ชุดตรวจดิน	
๑๖	ชุดตรวจดิน ๑ ชุด	๕๐๐
	ค่าวิทยากร	
๑๗	ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๖ ชั่วโมง	๓,๖๐๐
รวม (ตัวหนังสือ) (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยสิบเจ็ดบาทถ้วน)		๑๑,๔๑๗

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการตรวจวิเคราะห์ดิน การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น
๒. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ สามารถลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรได้
๓. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวในชุมชน จำนวน ๑ จุด

โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

๑. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐาน GAP เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลเป็นยุทธศาสตร์ชาติและของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อส่งเสริมการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน สินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด ลดเงื่อนไขการกีดกันทางการค้าด้านสุขอนามัยพืช เกษตรกรสามารถผลิตพืชได้อย่างปลอดภัย ป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ถูกต้อง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติติดตามให้คำปรึกษาแนะนำตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น สนับสนุนการเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐาน GAP ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม จัดเวทีอบรม และกระบวนการเรียนรู้ร่วมโครงการเพื่อเตรียม อบรม และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ ประชาสัมพันธ์ และรับสมัครเกษตรกรเข้า กระบวนการเรียนรู้ร่วมโครงการเพื่อเตรียม อบรม และศึกษาดูงานเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP

๒.๒ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มมากขึ้น

๓. เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ :

เป้าหมายเชิงคุณภาพ :

๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP

๒. สามารถพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้แหล่งผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP

เป้าหมายเชิงปริมาณ :

๑. เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้และความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP

๒. สมาชิกจำนวนร้อยละ ๕๐ สามารถผลิตพืชได้ตามมาตรฐาน GAP

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ ๑ - ๕ ตำบลลำตะเคียน อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. กิจกรรม

๖.๑ จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP จำนวน ๓๐ ราย

๖.๒ ให้ตัวแทนสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

๗.๒ ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น

๗.๓ สนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลิตผลสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น

๗.๔ สรุปผลการดำเนินการ

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๐,๑๔๐ บาท

รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย

- ค่าวัสดุการอบรม	เป็นเงิน ๒,๐๔๐ บาท
กระดาษบุฟิ จำนวน ๑๐ แผ่นๆ ละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๕๕๐ บาท
ปากกาเคมี จำนวน ๑๐ ด้ามๆ ละ ๑๕ บาท	เป็นเงิน ๑๕๐ บาท
เทปขาวขนาด ๓ M จำนวน ๓ ม้วนๆ ละ ๑๘๐ บาท	เป็นเงิน ๕๔๐ บาท
สมุดลายเส้น จำนวน ๓๐ เล่มๆ ละ ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ปากกา จำนวน ๓๐ ด้ามๆ ละ ๑๐ บาท	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท
- ค่าอาหารเครื่องดื่มในการจัดอบรม	เป็นเงิน ๘,๑๐๐ บาท
อาหาร ๓๐ คน x ๑๐๐ บาท x ๑ วัน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
อาหารว่างและเครื่องดื่มมื้อละ ๒๕ บาท (๒ มื้อ) จำนวน ๓๐ คน	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
- ค่าวิทยากร ๖๐๐ บาท/ชั่วโมง จำนวน ๖ ชม.	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรเป้าหมาย ๓๐ ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAPการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP

๙.๒ เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ ๗๐ ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอ

โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการบริหารการตลาดของวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาด การสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการพัฒนาเพื่อการแข่งขันได้อย่างรวดเร็ว สามารถลดข้อจำกัดและสร้างความได้เปรียบในด้านแหล่งเงินทุนอีกทั้งเป็นการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจในปัจจุบันการตลาดจึงเป็นทางเลือกที่ได้รับการตอบรับอย่างดีแก่ ผู้ที่ต้องการลงทุนดังนั้นการพัฒนาศักยภาพธุรกิจให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการตลาดที่เป็นมาตรฐาน มีความมั่นคงพร้อมแข่งขันในระดับสากล สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาธุรกิจเดิมให้อยู่รอดและยั่งยืนได้ด้วยเหตุผลดังกล่าวหากวิสาหกิจชุมชนมีความพร้อมและมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาศักยภาพตนเองพร้อมที่จะเพิ่มขีดความสามารถสู่มาตรฐานสากลแล้วนั้น วิสาหกิจชุมชนก็จะสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวสาขาวิชาการตลาด จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการบริหารการตลาดของวิสาหกิจชุมชนให้สามารถขยายตลาดสู่ มาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ในการพัฒนาธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของธุรกิจในการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารการตลาดสามารถขยายตลาดสู่มาตรฐานสากล

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกชุมชน กำหนดแนวทางและวางแผน การขยายตลาดของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเห็นความสำคัญของการบริหารการตลาด มีความรู้ด้านการบริหารการตลาด และสร้างความเข้มแข็งในชุมชนพร้อมเข้าสู่มาตรฐานสากล

๒.๓ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีแนวทางในการขยายตลาดในชุมชนสู่ธุรกิจอย่างเป็นระบบภายใต้ปัจจัยภายในและสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกในปัจจุบัน และสามารถแข่งขันในธุรกิจอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ :

๑. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ มีความรู้ในด้านการบริหารการตลาด
๒. สามารถพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ด้านการเลี้ยงกุ้งในชุมชน เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าศึกษาดูงาน

เป้าหมายเชิงปริมาณ :

๑. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน ๑๖ ราย มีความรู้และความเข้าใจในการบริการการตลาด
๒. สมาชิกจำนวนร้อยละ ๕๐ สามารถบริหารการตลาด มีรายได้เพิ่มขึ้น

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๕ พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ ตำบลลำตะเคียน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดในพื้นที่
- ๖.๒ การหาช่องทางการตลาด

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จำนวน ๑๖ ราย ณ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง
๒. สมาชิกแบ่งกลุ่มฝึกวางแผนการตลาดผ่านระบบออนไลน์ และนำเสนอ
๓. ประเมินผล

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๗,๑๖๐ บาท

รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย

- ค่าวัสดุการอบรม	เป็นเงิน ๑,๑๖๐ บาท
กระดาษบุฟ จำนวน ๑๐ แผ่นๆ ละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๕๐ บาท
ปากกาเคมี จำนวน ๖ ด้ามๆ ละ ๑๕ บาท	เป็นเงิน ๙๐ บาท
เทปกาวขนาด ๓ M จำนวน ๓ ม้วนๆ ละ ๑๘๐ บาท	เป็นเงิน ๕๔๐ บาท
สมุดลายเส้น จำนวน ๑๖ เล่มๆ ละ ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๓๒๐ บาท
ปากกา จำนวน ๑๖ ด้ามๆ ละ ๑๐ บาท	เป็นเงิน ๑๖๐ บาท
- ค่าอาหารเครื่องดื่มในการจัดอบรม	เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท
อาหาร ๑๖ คน x ๑๐๐ บาท x ๑ วัน	เป็นเงิน ๑,๖๐๐ บาท
อาหารว่างและเครื่องดื่มมื้อละ ๒๕ บาท (๒ มื้อ) จำนวน ๑๖ คน	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท
- ค่าวิทยากร ๖๐๐ บาท/ชั่วโมง จำนวน ๖ ชม.	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ สมาชิกสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกชุมชน กำหนดแนวทางและวางแผนการขยายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙.๒ สมาชิกเห็นความสำคัญ และมีความรู้ด้านการบริหารการตลาดในรูปแบบของธุรกิจ และสร้างความเข้มแข็งในชุมชนพร้อมเข้าสู่มาตรฐานสากล

๙.๓ สมาชิกมีแนวทางในการขยายธุรกิจในชุมชนอย่างเป็นระบบ ภายใต้ปัจจัยภายในและสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกในปัจจุบัน และสามารถแข่งขันในธุรกิจได้อย่างมีศักยภาพ

โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควันเป็นประจำทุกปีโดยมีสาเหตุหลักมาจากไฟป่าทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและจากฝีมือมนุษย์ และการเผาเศษซากพืชในพื้นที่ เกษตรกรรมภายหลังการเก็บเกี่ยวหรือเพื่อเตรียมการเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไปในหลายพื้นที่ของภาคเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพและภาวะเศรษฐกิจของประชาชนจำนวนมากในด้านการทำการเกษตรส่งผลให้ดินในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรเสื่อมคุณภาพ เกษตรกรได้รับผลผลิตต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เกษตรกรต้องใช้ปุ๋ยมากขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน และทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นดังนั้นรัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้เริ่มดำเนินโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ในปี ๒๕๕๗ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรกรรมด้วยการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบการทำการเกษตรปลอดการเผาที่จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรกรรมในอนาคต

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อแก้ไขปัญหาการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
- ๒.๒ เพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันทางอากาศ
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ลดการใช้ปุ๋ยสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

๓. เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ :

๑. เกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา
๒. สามารถพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ด้านการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและการ โดยการฝึกอบรมต่อซึ่งข้าวเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน

เป้าหมายเชิงปริมาณ :

๑. เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๒. สมาชิกจำนวนร้อยละ ๕๐ สามารถลดต้นทุนการผลิตได้

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๕ พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ – ๕ ตำบลลำตะเคียน อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ๓๐ ราย
- ๖.๒ สร้างเครือข่ายเกษตรกรกลุ่มผู้งดเผาต่อซึ่งข้าว

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเป้าหมาย ในด้านการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรกรรม
๒. วิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์การผลิต และความพร้อมของชุมชนและเกษตรกร เพื่อคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมายสำหรับดำเนินงานโครงการ
๓. พัฒนาศักยภาพให้แก่เกษตรกร ๓๐ ราย ใช้วิธีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่นแทนการเผาทำลายและปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเดิมไปสู่การทำการเกษตรปลอดการเผาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๔. สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา โดยอาศัยการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การจัดการดินปุ๋ยชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา
๕. สรุปผลการดำเนินโครงการ

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๐,๑๔๐ บาท

รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย

- ค่าวัสดุการอบรม	เป็นเงิน ๒,๐๔๐ บาท
กระดาษปรู๊ฟ จำนวน ๑๐ แผ่นๆ ละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๕๐ บาท
ปากกาเคมี จำนวน ๑๐ ด้ามๆ ละ ๑๕ บาท	เป็นเงิน ๑๕๐ บาท
เทปกาชขนาด ๓ M จำนวน ๓ ม้วนๆ ละ ๑๘๐ บาท	เป็นเงิน ๕๔๐ บาท
สมุดลายเส้น จำนวน ๓๐ เล่มๆ ละ ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ปากกา จำนวน ๓๐ ด้ามๆ ละ ๑๐ บาท	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท
- ค่าอาหารเครื่องดื่มในการจัดอบรม	เป็นเงิน ๘,๑๐๐ บาท
อาหาร ๓๐ คน x ๑๐๐ บาท x ๑ วัน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒๕ บาท (๒ มื้อ) จำนวน ๓๐ คน	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
- ค่าวิทยากร ๖๐๐ บาท/ชั่วโมง จำนวน ๖ ชม.	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง
- ๙.๒ สามารถลดปัญหาการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรได้

บรรณานุกรม

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘

ที่มา: สถาบันอุตุนิยมหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V๒/mRainAmpl๒.html> สถิติข้อมูลน้ำรายจังหวัด,พ.ศ. ๒๕๖๘)

ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๗ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ.๒๕๖๘

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๘

ข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, พ.ศ.๒๕๖๘

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>

